

1709.

Na osnovu člana 218 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18, 63/18 i 82/20), Vlada Crne Gore, na sjednici od 28. oktobra 2021. godine, donijela je

**ODLUKU
O PRESTANKU VAŽENJA ODLUKE O IZRADI DETALJNOG URBANISTIČKOG
PLANA
„PITOMINE”, OPŠTINA ŽABLJAK**

Član 1

Odluka o izradi Detaljnog urbanističkog plana „Pitomine”, opština Žabljak („Službeni list CG”, broj 27/19) prestaje da važi.

Član 2

Ova odluka stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 04-5301/2

Podgorica, 28. oktobra 2021. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
prof. dr **Zdravko Krivokapić**, s.r.

1710.

Na osnovu člana 27 Zakona o vanjskim poslovima („Službeni list CG”, broj 70/17), Vlada Crne Gore, na sjednici od 26. novembra 2021. godine, donijela je

**ODLUKU
O ZATVARANJU AMBASADE CRNE GORE U
ŠVAJCARSKOJ KONFEDERACIJI, SA SJEDIŠTEM U BERNU**

1. Zatvara se Ambasada Crne Gore u Švajcarskoj Konfederaciji, sa sjedištem u Bernu.
2. Ministarstvo vanjskih poslova preduzeće potrebne mjere za sprovođenje ove odluke.
3. Ova odluka stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 04-6105/2

Podgorica, 26. novembra 2021. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
prof. dr **Zdravko Krivokapić**, s.r.

1711.

Na osnovu člana 3 stav 9 i člana 7 stav 2 Zakona o uređenju tržišta poljoprivrednih proizvoda („Službeni list CG”, broj 51/17), Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede donijelo je

**PRAVILNIK
O IZMJENI PRAVILNIKA O OPŠTIM I POSEBNIM
STANDARDIMA ZA STAVLJANJE JAJA NA TRŽIŠTE***

Član 1

U Pravilniku o opštim i posebnim standardima za stavljanje jaja na tržište* („Službeni list CG”, broj 18/18), u članu 32 riječi: „1. januara 2022. godine” zamjenjuju se riječima: „1. januara 2023. godine”.

Član 2

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 06-318/21-14192/3

Podgorica, 1. decembra 2021. godine

Ministar,
mr **Aleksandar Stijović**, s.r.

1712.

Na osnovu člana 50 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju („Službeni list RCG”, br. 64/02, 31/05 i 49/07 i „Službeni list CG”, br. 45/10, 45/11, 36/13, 39/13, 47/17 i 59/21) i člana 18 Zakona o upravnom postupku („Službeni list CG”, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta donijelo je

R J E Š E N j E
O IZDAVANJU LICENCE
PRIVATNOJ USTANOVI „POLIEX” IZ BERANA

1. Izdaje se licenca za rad Privatnoj ustanovi organizatoru obrazovanja odraslih „Poliex”, iz Berana, za izvođenje Programa obrazovanja odraslih za osposobljavanje za zanimanje Pirotehničar/ka i za sticanje ključnih vještina za rukovanje eksplozivnim materijalima.

2. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u „Službenom listu Crne Gore”.

UPI-06/1-03-605/21-4568/2

Podgorica, 22. novembra 2021. godine

Ministarka,
prof.dr **Vesna Bratić**, s.r.

1713.

Na osnovu člana 44 stav 2 tačka 3 Zakona o energetici ("Službeni list CG", br. 5/16, 51/17 i 82/20) i člana 12 stav 1 tačka 3 Statuta Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti ("Službeni list CG", br. 36/17 i 91/20), u postupku po zahtjevu DOO „Crnogorski elektrodistributivni sistem“ Podgorica, broj 40-01-37747 od 24. novembra 2021. godine, za odobravanje Pravila mjerenja u distributivnom sistemu električne energije, broj 10-01-37295 od 19.11.2021. godine, Odbor Agencije, na sjednici održanoj 01. decembra 2021. godine, donio je

ODLUKU

1. Odobravaju se Pravila mjerenja u distributivnom sistemu električne energije, broj 10-01-37295 od 19.11.2021. godine.
2. Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.
3. Ova odluka će se objaviti u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 21/4203-2
Podgorica, 01.12.2021. godine

Predsjednik Odbora,
Branislav Prelević, s.r.

1714.

Na osnovu čl. 6 stav 1 tačka 9 i 14 stav 2 Zakona o vazdušnom saobraćaju („Službeni list CG”, br. 30/12, 30/17 i 82/20), uz prethodnu saglasnost Ministarstva kapitalnih investicija, Agencija za civilno vazduhoplovstvo, donijela je

**PRAVILNIK
O IZMJENAMA I DOPUNAMA PRAVILNIKA O NAČINU I PRAVILIMA VRŠENJA LETAČKIH
OPERACIJA BALONOM**

Član 1

U Pravilniku o načinu i pravilima vršenja letačkih operacija balonom („Službeni list CG”, broj 48/18) u članu 2 u stavu 1 na kraju stava briše se tačka i dodaju se riječi: „i Sprovedbena Regulatorna Komisija Komisije (EU) 2020/357 od 4. marta 2020. godine o izmjenama Regulatorne (EU) 2018/395 u pogledu dozvola pilota balona.”.

Poslije stava 2 dodaje se novi stav 3 koji glasi:

„Sprovedbena Regulatorna Komisija Komisije (EU) 2020/357 od 4. marta 2020. godine data je u Prilogu 2 ovog pravilnika.”.

Član 2

U članu 4 riječi „Priloga 1” zamjenjuju se riječima „priloga 1 i 2”.

Član 3

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 01/2-040/21-1920/6
Podgorica, 06.12.2021. godine

Direktor,
Zoran Maksimović, s.r.

SPROVEDBENA REGULATIVA KOMISIJE (EU) 2020/357

od 4. marta 2020. godine

o izmjenama Regulative (EU) 2018/395 u pogledu dozvola pilota balona

Član 1

Regulativa (EU) 2018/395 mijenja se kako slijedi:

(1) naslov se zamjenjuje sljedećim:

„Regulativa Komisije (EU) 2018/395 od 13. marta 2018. godine kojom se propisuju detaljna pravila za operacije balonima i izdavanje dozvola članovima letачke posade balona u skladu sa Regulativom (EU) 2018/1139 Evropskog parlamenta i Savjeta”;

(2) u članu 1 stav 1 zamjenjuje se sljedećim:

„1. Ovom Regulativom se utvrđuju detaljna pravila za vazdušne operacije balonima kao i za izdavanje i zadržavanje dozvola pilota i pripadajućih ovlašćenja, prava i sertifikata za balone, ako ti vazduhoplovi ispunjavaju uslove iz člana 2 stav 1 tačka (b) podtač. (i) i (ii) Regulative (EU) 2018/1139 Evropskog parlamenta i Savjeta (*).

(*) Regulativa (EU) 2018/1139 Evropskog parlamenta i Savjeta od 04. jula 2018. godine o zajedničkim pravilima u oblasti civilnog vazduhoplovstva i osnivanju Agencije Evropske unije za sigurnost vazduhoplovstva, i o izmjenama Regulativa (EZ) br. 2111/2005, (EZ) br. 1008/2008, (EU) br. 996/2010, (EU) br. 376/2014 i Direktiva 2014/30/EU i 2014/53/EU Evropskog parlamenta i Savjeta, i o stavljanju van snage Regulativa (EZ) br. 552/2004 i (EZ) br. 216/2008 Evropskog parlamenta i Savjeta i Regulative Savjeta (EEZ) br. 3922/91 (Sl. list L 212, 22.08.2018, str. 1).”;

(3) član 2 mijenja se kako slijedi:

(a) uvodna rečenica zamjenjuje se sljedećim:

„Za potrebe ove Regulative primjenjuju se sljedeća značenja izraza i, osim ako su termini drugačije definisani u ovom članu, značenja izraza iz člana 2 Regulative Komisije (EU) br. 1178/2011 (*):”

(*) Regulativa Komisije (EU) br. 1178/2011 od 3. novembra 2011. godine o uspostavljanju tehničkih zahtjeva i administrativnih procedura u vezi sa letачkim posadama u civilnom vazduhoplovstvu u skladu sa Regulativom (EZ) broj 216/2008 Evropskog parlamenta i Savjeta (SL L 311, 25.11.2011., str. 1).”;

(b) dodaje se sljedeća tačka (7a):

„(7a) „komercijalna operacija” je svako upravljanje balonom za novčanu ili drugu vrstu naknade koje je dostupno javnosti ili se, kad nije dostupno javnosti, obavlja na osnovu ugovora između operatora i kupca, pri čemu kupac nema nad operatorom nikakvu kontrolu;”;

(c) tačka (10) zamjenjuje se sljedećim:

„(10) „uvodni let” je svaka letачka operacija za novčanu ili drugu vrstu naknade koja se sastoji od vazdušnog obilaska kratkog trajanja u svrhu privlačenja novih učenika ili novih članova koju pružaju ili organizacije za obuku iz člana 10a Regulative Komisije (EU) br. 1178/2011 ili organizacije osnovane sa ciljem promovisanja letачkih sportova ili rekreativnog letjenja;”;

(d) tačka 12 zamjenjuje se sljedećim:

„(12) „ugovor o zakupu vazduhoplova bez posade” je ugovor između subjekata u skladu sa kojim je za upravljanje balonom odgovoran zakupac;”;

(e) dodaju se sljedeće tač. od (13) do (15):

„(13) „nacionalna dozvola” je dozvola pilota koju je država članica izdala u skladu sa nacionalnim propisima prije datuma početka primjene Priloga III (Dijela-BFCL) ove Regulative ili Priloga I (Dijela-FCL) Regulative (EU) br. 1178/2011;

(14) „Dio-BFCL dozvola” je dozvola za članove letačke posade koja je usaglašena sa zahtjevima iz Priloga III (Dijela-BFCL) ove Regulative;

(15) „izvještaj o konverziji” je izvještaj na osnovu kojeg se dozvola može konvertovati u Dio-BFCL dozvolu.”;

(4) član 3 stav 2 mijenja se kako slijedi:

(a) prvi podstav zamjenjuje se sljedećim:

„2. Operatori balona mogu da se uključe u komercijalne operacije balonima tek nakon što nadležnom organu daju izjavu o svojoj sposobnosti i načinu izvršavanja odgovornosti povezanih sa operacijama balonom.”;

(b) drugi podstav briše se;

(c) treći podstav mijenja se kako slijedi:

(i) uvodna rečenica zamjenjuje se sljedećim:

„Prvi podstav ne primjenjuje se na sljedeće operacije balonima:”;

(ii) tačke (c) i (d) zamjenjuju se sljedećim:

„(c) uvodne letove sa četiri lica ili manje, uključujući pilota, kao i letove za potrebe skakanja padobranom koje obavlja ili organizacija za obuku iz člana 10a Regulative (EU) br. 1178/2011 sa glavnim sjedištem poslovanja u državi članici ili organizacija osnovana sa ciljem promovisanja sportskog ili rekreativnog letjenja, pod uslovom da ta organizacija upravlja balonom na osnovu vlasništva ili ugovora o zakupu vazduhoplova bez posade, da se letom ne ostvaruje profit koji se distribuira van organizacije i da takvi letovi čine samo sporednu aktivnost organizacije;

(d) trenažne letove koje obavlja organizacija za obuku iz člana 10a Regulative (EU) br. 1178/2011 sa glavnim sjedištem poslovanja u državi članici.”;

(5) iza člana 3, dodaju se sljedeći čl. od 3a do 3d:

„Član 3a

Dozvole pilota i izdavanje ljekarskih uvjerenja

1. Ne dovodeći u pitanje Delegiranu regulativu Komisije (EU) (*), piloti vazduhoplova iz člana 1 stav (1) ove Regulative moraju da budu usaglašeni sa tehničkim zahtjevima i administrativnim procedurama iz Priloga III (Dio-BFCL) ove Regulative i Priloga IV (Dio-MED) Regulative (EU) br. 1178/2011.

2. Kao izuzeće od prava imalaca dozvole prema značenju izraza iz Priloga III (Dio-BFCL) ove Regulative, imaoци tih dozvola mogu obavljati letove iz člana 3 stav (2) tač. (a) do (d), bez usaglašavanja sa zahtjevima iz tačke BFCL.215 Priloga III (Dio-BFCL) ove Regulative.

3. Država članica studentima pilotima koji pohađaju kurs obuke za dobijanje dozvole pilota balona („BPL”) može da autorizuje korišćenje ograničenih prava bez nadzora prije nego što ispune sve zahtjeve potrebne za izdavanje BPL-a u skladu sa Prilogom III (Dio-BFCL), u skladu sa svim sljedećim uslovima:

(a) oblast primjene datih prava zasnovana je na procjeni sigurnosnog rizika koju obavlja država članica, uzimajući u obzir nivo obuke koji je potreban za postizanje potrebnog nivoa pilotske kompetencije;

(b) prava su ograničena na sljedeće:

- (i) cijelu državnu teritoriju države članice koja izdaje autorizaciju ili djelove te teritorije;
 - (ii) balone koji su registrovani u državi članici koja izdaje autorizaciju;
- (c) imaocu autorizacije koji podnese zahtjev za izdavanje BPL-a priznaje se obuka sprovedena u okviru autorizacije na osnovu preporuke odobrene organizacije za obuku („ATO”) ili deklarisanе organizacije za obuku („DTO”);
- (d) država članica svake tri godine dostavlja izvještaje i procjene sigurnosnog rizika Komisiji i Agenciji Evropske unije za sigurnost vazduhoplovstva;
- (e) država članica prati korišćenje autorizacija izdatih na osnovu ovog stava kako bi obezbijedila prihvatljiv nivo sigurnosti vazduhoplovstva i preduzela odgovarajuće mjere u slučaju povećanog sigurnosnog rizika ili bilo kakvih sigurnosnih pitanja.

Član 3b

Postojeće dozvole pilota i nacionalna ljebarska uvjerenja

1. Dio FCL-dozvole za balone i pripadajuća prava, ovlašćenja i sertifikati koje je neka država članica izdala prije datuma početka primjene ove Regulative smatraju se izdatim u skladu sa ovom Regulativom. Pri ponovnom izdavanju dozvola iz administrativnih razloga ili na zahtjev imalaca dozvole, države članice te dozvole zamjenjuju dozvolama u formatu navedenom u Prilogu VI (Dio-ARA) Regulative (EU) br. 1178/2011.
2. Kada država članica ponovo izdaje dozvole i pripadajuća prava, ovlašćenja i sertifikate u skladu sa stavom 1 ovog člana, država članica, zavisno od slučaja:
 - (a) prenosi sva prava koja su već upisana u Dio-FCL dozvole u novi format dozvole;
 - (b) vrši konverziju prava za let vezanih balona ili komercijalne operacije povezane sa Dio-FCL dozvolom u ovlašćenje za let vezanih balona ili ovlašćenje za komercijalne operacije u skladu sa odredbama iz tač. BFCL.200 i BFCL.215 Priloga III (Dio-BFCL) ove Regulative;
 - (c) upisuje datum isteka roka važenja sertifikata instruktora letjenja povezanog sa Dio-FCL dozvolom u knjižicu letjenja pilota ili izdaje ekvivalentan dokument. Nakon tog datuma piloti koriste prava instruktora samo ako ispunjavaju uslove iz tačke BFCL.360 Priloga III (Dio-BFCL) ove Regulative.
3. Imaocima nacionalnih dozvola za balone koje je država članica izdala prije datuma početka primjene Priloga III (Dio-BFCL) ove Regulative dozvoljeno je da nastave da koriste prava koja obuhvata njihova dozvola do 8. aprila 2021. godine. Do tog datuma države članice moraju da izvrše konverziju tih dozvola u Dio-BFCL dozvole i pripadajuća ovlašćenja, prava i sertifikate u skladu sa elementima navedenim u izvještaju o konverziji koji ispunjava zahtjeve iz člana 4 st. (4) i (5) Regulative (EU) br. 1178/2011.
4. Nacionalna ljebarska uvjerenja pilota povezana sa dozvolom iz stava 2 ovog člana, koje je država članica izdala prije datuma početka primjene Priloga III (Dio-BFCL) ove Regulative ostaju na snazi do datuma njihovog sljedećeg produženja ili do 8. aprila 2021. godine, zavisno od toga što nastupi ranije. Produženje roka važenja tih ljebarskih uvjerenja mora da bude u skladu sa zahtjevima iz Priloga IV (Dio-MED) Regulative (EU) br. 1178/2011.

Član 3c

Priznavanje obuke koja je započela prije datuma početka primjene ove Regulative

1. U pogledu izdavanja Dio-BFCL dozvola i pripadajućih prava, ovlašćenja ili sertifikata u skladu sa Prilogom III (Dio-BFCL) ove Regulative, smatra se da je obuka koja je počela prije datuma početka primjene ove Regulative u skladu sa Prilogom I (Dio-FCL) Regulative (EU) br. 1178/2011 u skladu sa zahtjevima iz ove Regulative, pod uslovom da je BPL izdat najkasnije do 8. aprila 2021. godine. U tom slučaju se primjenjuje sljedeće:
 - (a) obuka za BPL koja je počela na balonima koji predstavljaju klasu toplovazdušnih vazdušnih brodova, uključujući povezano ispitivanje, može se dovršiti na tim balonima;

- (b) sati obuke u klasi toplovazdušnih balona, na balonima koji ne pripadaju grupi A te klase balona, u potpunosti se priznaju u smislu zahtjeva iz tačke BFCL.130 podtačke (b) Priloga III.
2. Obuka koja je započela prije datuma početka primjene ove Regulative ili Priloga I (Dio-FCL) Regulative (EU) br. 1178/2011, u skladu sa Aneksom 1 Čikaške konvencije, priznaje se u svrhu izdavanja Dio-BFCL dozvola na osnovu izvještaja o priznavanju koji izdaje država članica uz savjetovanje s Agencijom Evropske unije za sigurnost vazduhoplovstva.
 3. U izvještaju o priznavanju iz stava 2 opisuje se obim obuke, navodi se za koje se zahtjeve iz Dijela-BFCL priznavanje daje i, ako je primjenjivo, koje zahtjeve podnosioci zahtjeva moraju da ispune kako bi im se izdala Dio-BFCL dozvola. Izvještaj uključuje kopije svih dokumenata koji su potrebni kako bi se dokazao obim obuke i kopije nacionalnih propisa i procedura u skladu sa kojima je obuka započela.

Član 3d

Organizacije za obuku

1. Organizacije za obuku za sticanje dozvola pilota iz člana 1 stav (1) ove Regulative moraju da budu usaglašene sa zahtjevima iz člana 10a Regulative (EU) br. 1178/2011.
2. Organizacije za obuku iz stava 1 ovog člana kojima je izdato odobrenje u skladu sa Prilogom VII (Dio-ORA) Regulative (EU) br. 1178/2011 ili su podnijele izjavu u skladu sa Prilogom VIII (Dio-DTO) Regulative (EU) br. 1178/2011 prije datuma početka primjene ove Regulative svoje programe obuke prilagođavaju, kada je to potrebno, najkasnije do 8. aprila 2021. godine.

(*) Delegirana regulativa Komisije (EU) od 4. marta 2020. godine (još nije objavljeno u Službenom listu).";"

- (6) Prilog I (Dio-DEF) mijenja se u skladu sa Prilogom I ove Regulative;
- (7) Prilog II (Dio-BOP) mijenja se u skladu sa Prilogom II ove Regulative;
- (8) dodaje se Prilog III (Dio-BFCL) kako je navedeno u Prilogu III ove Regulative.

Član 2

Ova Regulativa stupa na snagu dvadesetog dana od dana objavljivanja u *Službenom listu Evropske unije*.

Primjenjuje se od 8. aprila 2020. godine.

Ova je Regulativa obavezujuća je u cjelini i neposredno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sačinjeno u Briselu 4. marta 2020. godine.

Za Komisiju
Predsjednica
Ursula VON DER LEYEN

PRILOG I

Prilog I „Značenja izraza” (Dio-DEF) Regulative (EU) 2018/395 mijenja se kako slijedi:

(1) uvodna rečenica zamjenjuje se sljedećim:

„Za potrebe ove Regulative primjenjuju se sljedeća značenja izraza i, osim ako su termini drugačije definisani u ovom Prilogu, značenja iz člana 2 Regulative Komisije (EU) br. 1178/2011 i tačke FCL.010 Priloga I (Dio-FCL) te Regulative:”;

(2) tač. 1 i 2 zamjenjuju se sljedećim:

„1.„prihvatljivi načini usaglašavanja (AMC)” su standardi koji nisu obavezujući i usvojeni od strane Agencije za opisivanje načina za uspostavljanje usaglašenosti sa Regulativom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima;

2.„alternativni načini usaglašavanja (AltMoC)” su načini koji predlažu alternativu (zamjenu) postojećim AMC-ima ili oni koji predlažu nove načine za uspostavljanje usaglašenosti sa Regulativom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima za koje Agencija nije usvojila povezane AMC-e;”;

(3) dodaje se sljedeća tačka 11a:

„11a.„nalet” je ukupno vrijeme od trenutka kad se korpa odvoji od zemlje zbog polijetanja do trenutka kad se potpuno zaustavi nakon leta;”;

(4) dodaju se sljedeće tač. 17a i 17b:

„17a.„klasa balona” je kategorizacija balona prema načinu uzgona koji se koristi za održavanje leta;

17b.„provjera stručnosti” je demonstracija vještine u svrhu usaglašavanja sa zahtjevima u pogledu nedavnog iskustva kako je utvrđeno u ovoj Regulativi, koja po potrebi uključuje i usmeno ispitivanje;”;

(5) tačka 22 zamjenjuje se sljedećim:

„22. „grupa balona” je kategorizacija balona, prema veličini i kapacitetu kupole;”;

(6) dodaju se tač. od 23 do 26:

„23.„praktični ispit” je ispitivanje vještine u svrhu izdavanja dozvole ili ovlaštenja, ili proširenja prava, uključujući po potrebi i usmena ispitivanja;

24. „procjena stručnosti” je demonstracija vještine, znanja i stava za inicijalno izdavanje, produženje ili obnovu sertifikata instruktora ili ispitivača;

25. „samostalni let” je let tokom kojeg je student pilot jedino lice u balonu;

26. „vezani let” je let sa sistemom vezivanja koji balon tokom operacije stalno drži pričvršćenim za fiksiranu tačku, osim ako se veza koristi u proceduri polijetanja.”.

PRILOG II

Prilog II „Letačke operacije balonom” (Dio-BOP) Regulative (EU) 2018/395 mijenja se kako slijedi:

(1) u tački BOP.BAS.010 podtačka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Operator, ako to zatraži nadležni organ koja provjerava kontinuiranu usaglašenost operatora u skladu sa tačkom ARO.GEN.300 podtačka (a) podpodtačka (2) Priloga II (Dio-ARO) Regulative (EU) br. 965/2012, mora da demonstrira usaglašenost sa osnovnim zahtjevima iz Priloga V Regulative (EU) 2018/1139 i zahtjevima iz ove Regulative.”;

(2) tačka BOP.BAS.020 zamjenjuje se sljedećim:

”BOP.BAS.020 Trenutna reakcija na sigurnosni problem

Operator sprovodi:

(a) sigurnosne mjere koje je naložio nadležni organ u skladu sa tačkom ARO.GEN.135 podtačkom c Priloga II (Dio-ARO) Regulative (EU) br. 965/2012; i

(b) naloge za plovidbenost i ostale obavezne informacije koje je izdala Agencija u skladu sa članom 77 stav 1 tačka h Regulative (EU) 2018/1139.”;

(3) tačka BOP.BAS.025 zamjenjuje se sljedećim:

„BOP.BAS.025 Imenovanje vođe vazduhoplova

Operator imenuje vođu vazduhoplova koji je kvalifikovan da djeluje kao vođa vazduhoplova u skladu sa Prilogom III (Dio-BFCL) ove Regulative.”;

(4) u tački BOP.BAS.300 podtačka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) Instrumenti i oprema koji se ne zahtijevaju u skladu sa ovim Odjeljkom i sva druga oprema koja se ne zahtijeva u skladu sa ovim Prilogom, ali se nosi u balonu tokom leta, moraju ispunjavati sljedeća dva zahtjeva:

(1) informacije koje se pružaju putem tih instrumenata ili opreme članovi letačke posade ne upotrebljavaju za ispunjavanje osnovnih zahtjeva u pogledu plovidbenosti iz Priloga II Regulative (EU) 2018/1139;

(2) instrumenti i oprema ne utiču na plovidbenost balona, čak ni u slučaju otkaza ili kvarova.”;

(5) u tački BOP.ADD.005 podtačka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Operator je odgovoran za operacije balonom u skladu sa osnovnim zahtjevima iz Priloga V Regulative (EU) 2018/1139, zahtjevima iz ovog Odjeljka i sa svojom izjavom.”;

(6) u tački BOP.ADD.015 podtačka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) U cilju utvrđivanja usaglašenosti sa osnovnim zahtjevima iz Priloga V Regulative (EU) 2018/1139 i sa zahtjevima iz ove Regulative, operator u svako doba svakom licu koje je nadležni organ autorizovao odobrava pristup svakom uređaju, balonu, dokumentu, evidenciji, podacima, procedurama ili bilo kojem drugom materijalu koji je relevantan za aktivnost operatora koji spada u oblast primjene ove Regulative, nezavisno od toga da li je aktivnost ugovorena ili nije.”;

(7) tačka BOP.ADD.035 zamjenjuje se sljedećim:

„BOP.ADD.035 Ugovorene aktivnosti

Kad ugovara dio svoje aktivnosti koja spada u oblast primjene ove Regulative, operator je odgovoran da obezbijedi da organizacija sa kojom je zaključen ugovor izvršava aktivnost u skladu sa osnovnim zahtjevima iz Priloga V Regulative (EU) 2018/1139 i sa zahtjevima iz ove Regulative. Operator takođe obezbjeđuje da se nadležnom organu, zbog utvrđivanja usaglašenosti sa tim zahtjevima, omogući pristup organizaciji sa kojom je zaključen ugovor.”;

(8) u tački BOP.ADD.040 podtačka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Operator imenuje odgovornog rukovodioca koji je nadležan da obezbijedi da se sve aktivnosti koje spadaju u oblast primjene ove Regulative mogu finansirati i obavljati u skladu sa bitnim zahtjevima iz Priloga V Regulative (EU) 2018/1139 i sa zahtjevima iz ove Regulative. Odgovorni rukovodilac je odgovoran za uspostavljanje i održavanje efektivnog sistema upravljanja.”;

(9) tačka BOP.ADD.045 zamjenjuje se sljedećim:

„BOP.ADD.045 Zahtjevi u pogledu infrastrukture

Operator mora imati infrastrukturu koja je dovoljna za izvršavanje svih poslova i aktivnosti potrebnih za obezbjeđivanje usaglašenosti sa bitnim zahtjevima iz Priloga V Regulative (EU) 2018/1139 i sa zahtjevima iz ove Regulative i za upravljanje njima.”;

(10) u tački BOP.ADD.100 podtačka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a)U izjavi iz drugog podstava člana 3 stav (2) operator potvrđuje da je usaglašen i da će nastaviti da bude usaglašen sa osnovnim zahtjevima iz Priloga V Regulative (EU) 2018/1139 i zahtjevima iz ove Regulative.”;

(11) u tački BOP.ADD.105 podtačka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Operator bez odlaganja obavještava nadležni organ o svim promjenama okolnosti koje utiču na usaglašenost sa osnovnim zahtjevima iz Priloga V Regulative (EU) 2018/1139 i zahtjevima iz ove Regulative, u odnosu na stanje tih okolnosti kakvo je bilo objavljeno nadležnom organu, kao i o svim promjenama u pogledu informacija iz tačke

BOP.ADD.100 podtačka (b) i spiska AltMoC-ova iz tačke BOP.ADD.100 podtačka (c), koji su uključeni u izjavu ili su joj priloženi.”;

(12) u tački BOP.ADD.115 podtačka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) Kada je balon registrovan u trećoj zemlji predmet ugovora o zakupu bez posade, operator obezbjeđuje usaglašenost sa osnovnim zahtjevima koji se odnose na kontinuiranu plovidbenost utvrđenim u Prilozima II i V Regulative (EU) 2018/1139 i sa zahtjevima iz ove Regulative.”;

(13) u tački BOP.ADD.300 podtačka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) Svi članovi letačke posade moraju imati dozvolu i ovlašćenja, koji su izdati ili prihvaćeni u skladu sa Prilogom III ove Regulative i koji odgovaraju dužnostima koje su im dodijeljene.”;

(14) u tački BOP.ADD.300 podtačka (e) zamjenjuje se sljedećim:

„(e) Prilikom angažovanja članova letačke posade koji rade honorarno ili skraćeno radno vrijeme, operator provjerava usaglašenost sa svim sljedećim zahtjevima:

- (1) zahtjevima iz ovog Poddijela;
- (2) zahtjevima iz Priloga III ove Regulative, uključujući i zahtjeve o nedavnom iskustvu;
- (3) ograničenja vremena letjenja i vremena na dužnosti i zahtjevima u pogledu odmora u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom države članice u kojoj operator ima glavno sjedište poslovanja, uzimajući u obzir sve usluge koje član letačke posade pruža drugim operatorima.”;

(15) u tački BOP.ADD.305 podtačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Operator pilota imenuje za vođu vazduhoplova samo ako on/ona:

- (1) posjeduje kvalifikacije da djeluje kao vođa vazduhoplova u skladu sa Prilogom III ove Regulative;
- (2) posjeduje minimalni nivo iskustva naveden u operativnom priručniku; i
- (3) posjeduje adekvatno znanje o području iznad kojeg se leti.”;

(16) tačka BOP.ADD.310 zamjenjuje se sljedećim:

„BOP.ADD.310 Pružanje obuke i obavljanje provjera

Cjelokupna obuka i provjera članova letačke posade koji su potrebni u skladu sa tačkom BOP.ADD.315 sprovode se na sljedeći način:

- (a) u skladu sa programima obuke i nastavnim planovima koje određuje operator u operativnom priručniku;
- (b) pruža ih osoblje sa odgovarajućim kvalifikacijama i, u pogledu obuke i provjere za let, lica kvalifikovana u skladu sa Prilogom III ove Regulative.”;

(17) Dodatak se zamjenjuje sljedećim:

„Dodatak

IZJAVA u skladu sa Regulativom Komisije (EU) 2018/395
Operator Naziv: Glavno sjedište poslovanja operatora: Ime i kontakt podaci odgovornog rukovodioca:
Operacija balonom
Datum početka komercijalnih operacija i, kada je to potrebno, datum promjene postojeće komercijalne operacije.
Informacije o balonu (balonima) koji se upotrebljavaju, komercijalnoj operaciji (operacijama) i o obezbjeđivanju kontinuirane plovidbenosti: (1)

Tip balona	Registracija balona	Glavna baza	Tip (tipovi) operacija ⁽²⁾	Organizacija za obezbjeđivanje kontinuirane plovidbenosti ⁽³⁾

Gdje je to moguće, spisak AltMoC-ova sa upućivanjem na povezane AMC-ove (dodatak ove Izjave):

Izjave

Operator je usaglašen i nastaviće da bude usaglašen sa osnovnim zahtjevima iz Priloga V Regulative (EU) 2018/1139 i zahtjevima iz Regulative (EU) 2018/395.

Posebno, operator obavlja svoje komercijalne operacije u skladu sa sljedećim zahtjevima iz Poddijela ADD Priloga II Regulative (EU) 2018/395:

Dokumentacija o sistemu upravljanja, uključujući operativni priručnik, usaglašena je sa zahtjevima Poddijela ADD i svi se letovi obavljaju u skladu sa odredbama operativnog priručnika kako se zahtijeva u skladu sa tačkom BOP.ADD.005 podtačkom (b) Poddijela ADD.

Svi baloni kojima se upravlja imaju uvjerenje o plovidbenosti izdato u skladu sa Regulativom (EU) br. 748/2012 ili ispunjavaju posebne zahtjeve o plovidbenosti koji se primjenjuju na balone koji su registrovani u trećoj zemlji i koji su predmet ugovora o zakupu vazduhoplova sa posadom ili ugovora o zakupu vazduhoplova bez posade, kako se zahtijeva u skladu sa tačkom BOP.ADD.110 i tačkom BOP.ADD.115 podtač. (b) i (c) Poddijela ADD.

Svi članovi letačke posade imaju dozvolu i ovlašćenja koji su izdati ili prihvaćeni u skladu sa Prilogom III Regulative (EU) 2018/395, kako se zahtijeva u skladu sa tačkom BOP.ADD.300 podtačkom (c) Poddijela ADD.

Operator je dužan da obavijesti nadležni organ o svim promjenama okolnosti koje utiču na njegovu usaglašenost sa osnovnim zahtjevima utvrđenim u Prilogu V Regulative (EU) 2018/1139 i zahtjevima iz Regulative (EU) 2018/395 izjavljenih nadležnom organu putem ove izjave i o svim promjenama informacija i spiskova AltMoC-ova koji su uključeni i priloženi ovoj izjavi, kako se to zahtijeva u skladu sa tačkom BOP.ADD.105 podtačkom (a) Poddijela ADD.

Operator potvrđuje da su sve informacije iz ove izjave, uključujući i njene priloge, potpune i tačne.

Datum, ime i potpis odgovornog rukovodioca

⁽¹⁾ Ispunite tabelu. Ako nema dovoljno prostora za navođenje informacija, one se navode u posebnom prilogu. Prilog sadrži datum i potpis.

⁽²⁾ „tip (tipovi) operacija” odnose se na tip komercijalne operacije koja se izvodi balonom.

⁽³⁾ Informacije o organizaciji koja je odgovorna za upravljanje kontinuiranom plovidbenošću uključuju ime organizacije, adresu i upućivanje na odobrenje.

“

„PRILOG III

**ZAHTEJEVI ZA IZDAVANJE DOZVOLA ČLANOVIMA LETAČKE POSADE BALONA
[DIO-BFCL]**

PODDIO GEN

OPŠTI ZAHTEJEVI

BFCL.001 Oblast primjene

U ovom se Prilogu utvrđuju zahtjevi za izdavanje dozvole pilota balona („BPL”) i pripadajućih prava, ovlaštenja i sertifikata, kao i uslovi za njihovo važenje i korišćenje.

BFCL.005 Nadležni organ

Za potrebe ovog Priloga nadležni organ je onaj organ koji odredi država članica kojoj lice podnosi zahtjev za izdavanje BPL-a ili pripadajućih prava, ovlaštenja ili sertifikata.

BFCL.010 Klase i grupe balona

Za potrebe ovog Priloga baloni su kategorizovani u sljedeće klase i grupe:

- (a) klasa „toplovazdušnih balona“:
 - (1) grupa A: kapacitet kupole do 3.400 m³ (120 069 ft³);
 - (2) grupa B: kapacitet kupole između 3.401 m³ (120 070 ft³) i 6.000 m³ (211 888 ft³);
 - (3) grupa C: kapacitet kupole između 6.001 m³ (211 889 ft³) i 10.500 m³ (370 804 ft³);
 - (4) grupa D: kapacitet kupole veći od 10.500 m³ (370 804 ft³);
- (b) klasa „plinskih balona“;
- (c) klasa „miješanih balona“;
- (d) klasa „toplovazdušnih vazdušnih brodova“.

BFCL.015 Podnošenje zahtjeva za izdavanje, produženje i obnovu BPL-a i pripadajućih prava, ovlaštenja i sertifikata

- (a) Sljedeći zahtjevi podnose se nadležnom organu u formi i na način koji odredi taj nadležni organ:
 - (1) zahtjev za izdavanje BPL-a i pripadajućih ovlaštenja;
 - (2) zahtjev za proširenje prava BPL-a;
 - (3) zahtjev za izdavanje sertifikata za instruktora letjenja (za balone) („FI(B)“);
 - (4) zahtjev za izdavanje, produženje i obnovu sertifikata za ispitivača u letu (za balone) („FE(B)“); i
 - (5) zahtjev za sve izmjene BPL-a i pripadajućih prava, ovlaštenja i sertifikata.
- (b) Zahtjevu iz podtačke (a) prilažu se dokazi da je podnosilac zahtjeva usaglašen sa odgovarajućim zahtjevima iz ovog Priloga i Priloga IV (Dio-MED) Regulative (EU) br. 1178/2011.
- (c) Svako ograničenje ili proširenje prava koje daje dozvola, ovlaštenje ili sertifikat mora biti upisano u dozvolu ili sertifikat koje je izdao nadležni organ.
- (d) Lice ne smije posjedovati više od jednog BPL-a izdatog u skladu sa ovim Prilogom.
- (e) Imalac dozvole predaje zahtjeve iz podtačke (a) nadležnom organu koji odredi država članica u kojoj je izdata bilo koja njegova dozvola u skladu sa ovim Prilogom (Dio-BFCL) ili Prilogom I (Dio-FCL) Regulative (EU) br. 1178/2011 ili Prilogom III (Dio-SFCL) Sprovedbene regulative (EU) 2018/1976, zavisno od slučaja.
- (f) Imalac BPL-a može predati zahtjev za promjenu nadležnog organa nadležnom organu koji odredi druga država članica, ali u tom slučaju novi nadležni organ isti je za sve dozvole koje ima.

- (g) Podnosioci zahtjeva podnose zahtjev za izdavanje BPL-a i pripadajućih prava, ovlaštenja i sertifikata najkasnije 6 mjeseci nakon uspješnog polaganja praktičnog ispita ili procjene stručnosti.

BFCL.030 Praktični ispit

Osim za praktični ispit za ovlaštenje za komercijalne operacije kako je navedeno u tački BFCL.215, podnosilac zahtjeva za praktični ispit, nakon završene obuke, mora imati preporuku ATO-a ili DTO-a odgovornog za obuku. ATO ili DTO ispitivaču mora dati pristup evidenciji o obuci.

BFCL.035 Priznavanje naleta

Podnosiocu zahtjeva za BPL ili pripadajuća prava, ovlaštenje ili sertifikat u potpunosti se priznaje samostalni nalet, nalet sa instruktorom ili nalet u svojstvu vođe balona u svrhu postizanja ukupnog naleta potrebnog za dozvolu, pravo, ovlaštenje ili sertifikat.

BFCL.045 Obaveza nošenja i predocjenja dokumenata

- (a) Prilikom korišćenja prava koja im pripadaju shodno BPL-u, imaoци BPL-a moraju da nose:
- (1) važeći BPL;
 - (2) važeće ljekarsko uvjerenje;
 - (3) ličnu identifikacionu ispravu sa fotografijom;
 - (4) dovoljnu količinu podataka u knjižici letjenja da se demonstrira usaglašenost sa zahtjevima iz ovog Priloga.
- (b) Studenti piloti na svim samostalnim letovima moraju da nose:
- (1) dokumente iz podtačke a podpodtač. (2) i (3); i
 - (2) dokaz o autorizaciji koja se zahtijeva u skladu sa tačkom BFCL.125 podtačka (a).
- (c) Imaoci BPL-a ili studenti piloti moraju bez neopravdanog odlaganja dati na uvid dokumente iz podtač. (a) ili (b) na zahtjev ovlašćenog predstavnika nadležnog organa.

BFCL.050 Evidencija o naletu

Imaoci BPL-a i studenti piloti moraju da imaju pouzdanu evidenciju o pojedinostima svih obavljenih letova u formi i na način koji je utvrdio nadležni organ.

FCL.065 Ograničenje prava imalaca BPL-ova starih 70 godina ili više u komercijalnom putničkom prevozu balonom

Imaoci BPL-a koji su napunili 70 godina ne smiju biti piloti balona u komercijalnom putničkom prevozu putnika.

BFCL.070 Ograničenje, suspenzija i ukidanje dozvola, prava, ovlaštenja i sertifikata

- (a) BPL i povezana prava, ovlaštenja i sertifikate, izdate u skladu sa ovim Prilogom, nadležni organ može da ograniči, suspenduje ili ukine u skladu sa uslovima i procedurama navedenim u Prilogu VI (Dio-ARA) Regulative (EU) br. 1178/2011 ako imalac BPL-a nije usaglašen sa osnovnim zahtjevima navedenim u Prilogu IV Regulative (EU) 2018/1139 ili zahtjevima iz ovog Priloga i Priloga II (Dio-BOP) ove Regulative ili Priloga IV (Dio-MED) Regulative (EU) br. 1178/2011.
- (b) Imaoci BPL-a dozvolu ili sertifikat bez odlaganja moraju da vrate nadležnom organu ako su njihova dozvola, pravo, ovlaštenje ili sertifikat ograničeni, suspendovani ili ukinuti.

DOZVOLA PILOTA BALONA („BPL“)

BFCL.115 BPL – Prava i uslovi

- (a) Prava imaoaca BPL-a omogućavaju mu da bude PIC na balonima:
- (1) bez naknade u nekomercijalnim operacijama;
 - (2) u komercijalnim operacijama, ako imalac BPL-a ima ovlašćenje za komercijalne operacije u skladu sa tačkom BFCL.215 Poddijela ADD ovog Priloga.
- (b) Odstupajući od podtačke (a) podpodtačke (1), imalac BPL-a koji ima prava instruktora ili ispitivača može primati naknadu za:
- (1) pružanje letačke obuke za BPL;
 - (2) obavljanje praktičnih ispita i provjera stručnosti za BPL;
 - (3) obuku, testiranje i provjere za prava, ovlašćenja i sertifikate povezane sa BPL-om.
- (c) Imaoci BPL-a koriste prava BPL-a samo ako ispunjavaju odgovarajuće zahtjeve u pogledu nedavnog iskustva i samo ako je njihovo ljekarsko uvjerenje, koje odgovara pravima koja koriste, važeće.

BFCL.120 BPL – Minimalna starosna dob

Podnosioci zahtjeva za BPL moraju imati najmanje 16 godina.

BFCL.125 BPL – Student pilot

- (a) Student pilot ne smije letjeti samostalno ako nije dobio autorizaciju za to i ako nije pod nadzorom instruktora letjenja za balone (FI(B)).
- (b) Studenti piloti moraju imati najmanje 14 godina da bi smjeli letjeti samostalno.

BFCL.130 BPL – Zahtjevi povezani sa kursovima obuke i iskustvom

Podnosilac zahtjeva za BPL mora završiti kurs obuke u ATO-u ili DTO-u. Kurs mora biti prilagođen traženim pravima i uključuje:

- (a) teorijsko znanje navedeno u tački BFCL.135 podtački (a).
- (b) najmanje 16 sati letačke obuke na toplovazдушnim balonima koji predstavljaju grupu A te klase ili plinskim balonima, uključujući najmanje:
- (1) 12 sati letačke obuke sa instruktorom;
 - (2) 10 naduvavanja i 20 polijetanja i slijetanja; i
 - (3) jedan samostalan let pod nadzorom od najmanje 30 minuta.

BFCL.135 BPL – Polaganje teorijskog ispita

- (a) Teorijsko znanje

Podnosilac zahtjeva za BPL mora da demonstrira nivo teorijskog znanja koji odgovara traženim pravima putem sljedećih ispita:

- (1) zajednički predmeti:
 - (i) vazduhoplovni propisi;
 - (ii) ljudske mogućnosti;
 - (iii) meteorologija;
 - (iv) komunikacije; i
- (2) specifični predmeti u vezi sa balonima:

- (i) teorija leta;
- (ii) operativne procedure;
- (iii) performanse i planiranje leta;
- (iv) opšte poznavanje vazduhoplova povezano sa balonima; i
- (v) navigacija.

(b) Odgovornosti podnosioca zahtjeva

- (1) Podnosilac zahtjeva mora da polaže čitav skup teorijskih ispita za BPL za koji je odgovoran isti nadležni organ države članice.
- (2) Podnosilac zahtjeva polaže teorijski ispit samo ako ga preporučí ATO ili DTO odgovoran za njegovu obuku, i to nakon što završi odgovarajuće elemente kursa teorijske obuke na zadovoljavajućem nivou.
- (3) Preporuka ATO-a ili DTO-a važi 12 mjeseci. Ako podnosilac zahtjeva nije polagao pismeni dio teorijskog ispita barem jedanput u tom periodu, potrebu za daljom obukom određuje ATO ili DTO na osnovu potreba podnosioca zahtjeva.

(c) Kriterijumi za uspješno položen ispit

- (1) Prolaz na pismenom dijelu teorijskog ispita podnosilac zahtjeva postiže ako ima najmanje 75% poena na tom ispitu. Nema kaznenih poena.
- (2) Ako nije drugačije određeno u ovom Prilogu, smatraće se da je podnosilac zahtjeva uspješno položio teorijski ispit za dozvolu pilota ako je uspješno položio sve propisane pismene djelove teorijskog ispita u roku od 18 mjeseci od kraja kalendarskog mjeseca u kojem je podnosilac zahtjeva prvi put pristupio polaganju ispita.
- (3) Ako podnosilac zahtjeva nije uspio da iz četiri pokušaja položi jedan od pismenih djelova teorijskog ispita ili nije uspio da položi sve pismene ispite tokom perioda iz podpodtačke (2), podnosilac zahtjeva mora ponovo da polaže sve pismene djelove teorijskih ispita.
- (4) Prije ponovnog polaganja teorijskih ispita podnosilac zahtjeva mora da obavi dodatnu obuku u ATO-u ili DTO-u. Obim i trajanje te obuke određuju ATO ili DTO na osnovu potreba podnosioca zahtjeva.

(d) Period važenja

Teorijski ispit važi 24 mjeseca od datuma uspješno položenog teorijskog ispita, u skladu sa podtačkom (c) podpodtačkom (2).

BFCL.140 BPL – Priznavanje teorijskog znanja

Podnosiocima zahtjeva za izdavanje BPL-a priznaje se da zadovoljavaju zahtjeve za teorijsko znanje za zajedničke predmete navedene u tački BFCL.135 podtački (a) podpodtački (1):

- (a) ako imaju dozvolu u skladu sa Prilogom I (Dio-FCL) Regulative (EU) br. 1178/2011 ili Prilogom III (Dio-SFCL) Sprovedbene regulative (EU) 2018/1976; ili
- (b) ako su položili teorijske ispite za dozvolu kako je navedeno u podtački (a), pod uslovom da su to učinili u roku navedenom u tački BFCL.135 podtačka (d).

BFCL.145 BPL – Praktični ispit

- (a) Podnosilac zahtjeva za BPL mora polaganjem praktičnog ispita da demonstrira sposobnost da obavlja, kao PIC na balonu, odgovarajuće procedure i manevre sa kompetencijama koja odgovara traženim pravima.
- (b) Podnosioci zahtjeva praktični ispit polažu na istoj klasi balona na kojoj su završili kurs obuke u skladu sa tačkom BFCL.130 i, u slučaju toplovazdušnih balona, na balonu koji predstavlja grupu A te klase.
- (c) Da bi polagao praktični ispit za izdavanje BPL-a, podnosilac zahtjeva najprije mora da položi odgovarajući teorijski ispit.
- (d) Kriterijumi za uspješno položen ispit

- (1) Praktični ispit mora biti podijeljen u različite djelove, koji predstavljaju sve različite faze leta balona.
 - (2) Ako podnosilac zahtjeva ne položi bilo koju stavku nekog dijela, smatra se da nije položio cijeli dio. Ako podnosilac zahtjeva ne položi samo jedan dio, ponavlja samo taj dio. Ako podnosilac zahtjeva ne položi više od jednog dijela, ponovno mora da polaže cjelokupni ispit.
 - (3) Ako podnosilac zahtjeva mora da ponovi ispit u skladu sa podpodtačkom (2), i ne uspije da položi bilo koji dio, uključujući djelove koje je položio u prethodnom pokušaju, mora ponovno da polaže cjelokupni ispit.
- (e) Ako podnosilac zahtjeva, nakon dva pokušaja, ne položi sve djelove ispita, mora da prođe dodatnu praktičnu obuku.

BFCL.150 BPL – Proširenje prava na drugu klasu ili grupu balona

- (a) Prava BPL-a ograničena su na klasu balona na kojoj je polagan praktični ispit iz tačke BFCL.145 i, u slučaju toplovazdušnih balona, balone grupe A te klase.
- (b) U slučaju toplovazdušnih balona prava BPL-a na zahtjev se proširuju na drugu grupu unutar klase toplovazdušnih balona ako je pilot obavio najmanje:
 - (1) dva leta obuke sa FI(B)-om na balonu odgovarajuće grupe;
 - (2) sljedeći broj sati leta kao PIC na balonima:
 - (i) najmanje 100 sati, ako se traže prava za grupu B balona;
 - (ii) najmanje 200 sati, ako se traže prava za grupu C balona;
 - (iii) najmanje 300 sati, ako se traže prava za grupu D balona;
- (c) osim klase miješanih balona, prava BPL-a proširuju se na drugu klasu balona ili, ako se traže prava za klasu toplovazdušnih balona, na klasu A toplovazdušnih balona, na osnovu zahtjeva ako je pilot obavio sljedeće za odgovarajuću klasu i grupu balona:
 - (1) kurs obuke u ATO-u ili DTO-u, uključujući najmanje:
 - (i) pet letova obuke sa instruktorom; ili
 - (ii) u slučaju proširenja sa toplovazdušnih balona na toplovazdušne vazdušne brodove, pet sati letačke obuke sa instruktorom; i
 - (2) praktični ispit, tokom kojeg pilot FE(B)-u demonstrira da posjeduje odgovarajući nivo teorijskog znanja za drugu klasu u sljedećim predmetima:
 - (i) principi letjenja;
 - (ii) operativne procedure;
 - (iii) obavljanje leta i planiranje leta;
 - (iv) opšte znanje o vazduhoplovima s obzirom na klasu balona za koju je zatraženo proširenje prava.
- (d) Završetak obuke iz podtačke (b) podpodtačke (1) i podtačke (c) podpodtačke (1) upisuje se u knjižicu letjenja pilota, a potpisuje ga:
 - (1) u slučaju iz podtačke (b) podpodtačka (1), instruktor odgovoran za letove obuke; a
 - (2) u slučaju iz podtačke (c) podpodtačka (1), rukovodilac obuke ATO-a ili DTO-a koji je odgovoran za obuku.
- (e) Imalac BPL-a koristi svoja prava u klasi miješanih balona samo ako ima prava za klasu toplovazdušnih balona i klasu plinskih balona.

BFCL.160 BPL – Zahtjevi u pogledu nedavnog iskustva

- (a) Imalac BPL-a koristi prava svoje dozvole samo ako u odgovarajućoj klasi balona obavi:
 - (1) ili:

- (i) najmanje šest sati leta kao PIC, uključujući deset polijetanja i slijetanja kao PIC ili sa instruktorom ili samostalno pod nadzorom FI(B)-a, tokom 24 mjeseca prije planiranog leta; i
 - (ii) najmanje jedan trenažni let sa FI(B)-om tokom posljednjih 48 mjeseci prije planiranog leta; ili
- (2) provjeru stručnosti u skladu sa tačkom (c) tokom posljednja 24 mjeseca prije planiranog leta.
- (b) Osim zahtjeva iz podtačke (a), ako je riječ o pilotu koji je kvalifikovan za let na više od jedne klase balona, kako bi koristio svoja prava u drugoj klasi ili klasama balona, mora da obavi najmanje tri sata leta kao PIC ili sa instruktorom ili samostalno pod nadzorom FI(B)-a na svakoj dodatnoj klasi balona tokom protekla 24 mjeseca.
 - (c) Imalac BPL-a koji ne ispunjava zahtjeve iz podtačke (a) podpodtačke (1) i, ako je primjenljivo, podtačke (b) prije nego što nastavi da koristi svoja prava mora da položi provjeru stručnosti sa FE(B)-om na balonu koji predstavlja odgovarajuću klasu.
 - (d) Nakon što se usaglasa sa podtač. (a), (b) ili (c), zavisno od slučaja, imalac BPL-a sa pravima za toplovazdušne balone smije da koristi svoja prava samo na toplovazdušnim balonima koji predstavljaju:
 - (i) istu grupu toplovazdušnih balona u kojoj je obavljen trenažni let iz podtačke (a) podpodtačke (1) podpodpodtačke (ii) ili provjera stručnosti kako je utvrđeno u podtački (c), zavisno od slučaja, ili grupu sa manjom kupolom; ili
 - (ii) grupu A toplovazdušnih balona u slučajevima u kojima je pilot, u skladu sa podtačkom (b), obavio trenažni let u skladu sa podtačkom (a) podpodtačkom (2) u klasi balona koja nije klasa toplovazdušnih balona.
 - (e) U knjižicu letjenja pilota upisuje se da je pilot obavio letove sa instruktorom, letove pod nadzorom i trenažni let u skladu sa podtačkom (a) podpodtačkom (1) i podtačkom (b) i provjeru stručnosti u skladu sa podtačkom (c), a navedeno potpisuje odgovorni FI(B) u slučajevima iz podtačke (a) podpodtačke (1) i podtačke (b), odnosno odgovorni FE(B) u slučaju iz podtačke (c).
 - (f) Smatra se da imalac BPL-a koji ima prava za komercijalne operacije kako je navedeno u tački BFCL.215 Poddijela ADD ovog Priloga ispunjava zahtjeve:
 - (1) podtačke (a) i, ako je primjenljivo, podtačke (b), ako je obavio provjeru stručnosti u skladu sa tačkom BFCL.215 podtačkom (d) podpodtačkom (2) podpodpodtačkom (i) u odgovarajućoj klasi balona tokom protekla 24 mjeseca; ili
 - (2) podtačkom (a) podpodtačkom (1) podpodpodtačkom (ii), ako je obavio trenažni let kako je utvrđeno u tački BFCL.215 podtački (d) podpodtački (2) podpodpodtački (ii) u odgovarajućoj klasi balona.
- U slučaju klase toplovazdušnih balona primjenjuju se ograničenja navedena u stavu (d) povezana sa pravima upravljanja različitim klasama balona, zavisno od klase balona upotrijebljene u svrhu usaglašenosti sa podtačkom (f) podpodtač. (1) ili (2).

PODDIO ADD

DODATNA OVLAŠĆENJA

BFCL.200 Ovlašćenja za let vezanih toplovazdušnih balona

- (a) Imalac BPL-a obavlja letove vezanim toplovazdušnim balonom samo ako ima ovlašćenje za let vezanim toplovazdušnim balonom u skladu sa ovom tačkom.
- (b) Da bi podnio zahtjev za ovlašćenje za let vezanim toplovazdušnim balonom, podnosilac zahtjeva mora da:
 - (1) ima prava za klasu toplovazdušnih balona;
 - (2) najprije obavi najmanje dva trenažna leta za let vezanim toplovazdušnim balonom.
- (c) Završetak obuke za let vezanim toplovazdušnim balonom upisuje se u knjižicu letjenja, a navedeno potpisuje FI(B) odgovoran za obuku.

- (d) Pilot sa ovlašćenjem za let vezanim toplovazдушnim balonom može da okristi svoja prava samo ako je tokom 48 mjeseci prije planiranog leta obavio najmanje jedan let vezanim toplovazдушnim balonom ili, ako nije obavio takav let, ako je obavio let vezanim toplovazдушnim balonom sa instruktorom ili samostalno pod nadzorom FI(B)-a. Obavljanje leta sa instruktorom ili samostalno pod nadzorom upisuje se u knjižicu letjenja pilota, a navedeno potpisuje FI(B).

BFCL.210 Ovlašćenje za noćno letjenje

- (a) Imalac BPL-a koristi prava svoje dozvole u uslovima vizuelnog letjenja (VFR) noću samo ako ima ovlašćenje za noćno letjenje u skladu sa ovom tačkom.
- (b) Podnosilac zahtjeva za ovlašćenje za noćno letjenje mora da obavi najmanje dva jednosatna leta obuke noću.
- (c) Završetak obuke za noćno letjenje upisuje se u knjižicu letjenja, a navedeno potpisuje FI(B) odgovoran za obuku.

BFCL.215 Ovlašćenje za komercijalne operacije

- (a) Imalac BPL-a koristi prava svoje dozvole tokom komercijalnih operacija balonom samo ako ima ovlašćenje za komercijalne operacije u skladu sa ovom tačkom.
- (b) Podnosilac zahtjeva za ovlašćenje za komercijalne operacije mora da:
- (1) ima 18 godina;
 - (2) 50 sati naleta i da je obavio 50 polijetanja i slijetanja kao PIC na balonima;
 - (3) prava za klasu balona u kojoj će koristiti prava ovlašćenja za komercijalne operacije; i
 - (4) položi praktični ispit u odgovarajućoj klasi balona, tokom kojeg mora dokazati FE(B)-u da ima kompetencije potrebne za obavljanje komercijalnih operacija balonom.
- (c) Prava ovlašćenja za komercijalne operacije ograničene su na klasu balona na kojoj je obavljen praktični ispit u skladu sa podtačkom (b) podpodtačkom (3). Prava se na zahtjev proširuju na drugu klasu balona ako u toj drugoj klasi podnosilac zahtjeva ispunjava zahtjeve iz podtačke (b) podpodtač. (3) i (4).
- (d) Pilot koji ima ovlašćenje za komercijalne operacije koristi prava tog ovlašćenja za komercijalni putnički prevoz balonom samo ako je obavio:
- (1) u periodu od 180 dana prije planiranog leta:
 - (i) najmanje tri leta balonima kao PIC, od kojih najmanje jedan na balonu odgovarajuće klase; ili
 - (ii) jedan let kao PIC na balonu odgovarajuće klase pod nadzorom FI(B)-a kvalifikovanog u skladu sa ovom tačkom; i
 - (2) u periodu od 24 mjeseca prije planiranog leta:
 - (i) provjeru stručnosti na balonu odgovarajuće klase, tokom koje FE(B)-u dokazuje da ima kompetencije potrebne za komercijalni putnički prevoz balonom; ili
 - (ii) kurs osvježanja znanja u ATO-u ili DTO-u prilagođen kompetencijama potrebnim za komercijalne operacije balonom, uključujući najmanje šest sati teorijske obuke i jedan trenažni let na balonu odgovarajuće klase s FI(B)-om kvalifikovanim za komercijalne operacije balonom u skladu sa ovom tačkom.
- (e) Kako bi zadržao prava ovlašćenja za komercijalne operacije balonom za sve klase balona, pilot koji ima ovlašćenje za komercijalne operacije sa pravima proširenim na više od jedne klase balona mora da bude usaglašen sa zahtjevima iz stava (d)(2) u najmanje jednoj klasi balona.
- (f) Pilot koji je usaglašen sa zahtjevima iz podtačke (d) i ima ovlašćenje za komercijalne operacije za klasu toplovazдушnih balona koristi prava tog ovlašćenja u klasi toplovazдушnih balona samo na balonima koji predstavljaju:

- (i) istu grupu toplovazdušnih balona u kojoj je obavljena provjera stručnosti u skladu sa podtačkom (d) podpodtačkom (2) podpodpodtačkom (i) ili trenažni let u skladu sa podtačkom (d) podpodtačkom (2) podpodpodtačkom (ii); ili
 - (ii) grupu toplovazdušnih balona sa manjom envelopom.
- (g) U knjižicu letjenja pilota upisuje se da je pilot obavio let pod nadzorom u skladu sa podtačkom (d) podpodtačkom (1) podpodpodtačkom (ii), provjeru stručnosti u skladu sa podtačkom (d) podpodtačkom (2) podpodpodtačkom (i) i kurs osveženja znanja u skladu sa podtačkom (d) podpodtačkom (2) podpodpodtačkom (ii), a navedeno potpisuje rukovodilac obuke ATO-a ili DTO-a ili FI(B) ili FE(B) odgovoran za kurs obuke, nadzor ili provjeru stručnosti, zavisno od slučaja.
- (h) Smatra se da je pilot koji je završio provjeru stručnosti operatora u skladu sa tačkom BOP.ADD.315 Priloga II (Dio-BOP) ove Regulative usaglašen sa zahtjevima iz podtačke (d) podpodtačke (2) podpodpodtačke (i).

PODDIO FI

INSTRUKTORI LETJENJA

Odjeljak 1

Opšti zahtjevi

BFCL.300 Sertifikati instruktora letjenja

(a) Opšte

Instruktor sprovodi letačku obuku na balonu samo ako:

(1) ima:

- (i) BPL koji obuhvata prava, ovlašćenja i sertifikate za koje će pružati letačku obuku; i
- (ii) sertifikat instruktora letjenja balonom (FI(B)) koji odgovara obuci koju pruža, izdat u skladu sa ovim Poddijelom; i

(2) je ovlašćen za obavljanje dužnosti PIC-a na balonu tokom letačke obuke.

(b) Obuka koja se pruža izvan teritorije država članica

(1) Odstupajući od podtačke (a) podpodtačke (1), u slučaju letačke obuke koja se pruža u okviru kursa obuke odobrenog u skladu sa ovim Prilogom (Dio-BFCL) izvan teritorije za koje su države članice odgovorne na osnovu Čikaške konvencije, nadležni organ izdaje sertifikat instruktora letjenja podnosiocu zahtjeva koji ima dozvolu pilota balona u skladu sa Aneksom 1 Čikaške konvencije ako podnosilac zahtjeva:

- (i) ima barem dozvolu koja uključuje, zavisno od slučaja, prava, ovlašćenja ili sertifikate ekvivalentne onima za koje ima autorizaciju da sprovodi obuku;
- (ii) je usaglašen sa zahtjevima utvrđenim u ovom Poddijelu za izdavanje sertifikata FI(B)-a sa odgovarajućim pravima instruktora; i
- (iii) demonstrira nadležnom organu odgovarajući nivo poznavanja evropskih vazduhoplovnih propisa o sigurnosti kako bi mogao da koristi svoja prava instruktora u skladu sa ovim Prilogom.

(2) Sertifikat se ograničava na sprovođenje odobrene letačke obuke:

- (i) izvan teritorija za koje su države članice odgovorne na osnovu Čikaške konvencije; i
- (ii) studentima pilotima koji imaju dovoljno znanje jezika na kojem se sprovodi letačka obuka.

Odjeljak 2

Sertifikat instruktora letjenja za balone – FI(B)

BFCL.315 Sertifikat FI(B)-a – Prava i uslovi

- (a) Pod uslovom da su podnosioci zahtjeva usaglašeni sa tačkom BFCL.320 i sljedećim uslovima, sertifikat FI(B)-a izdaje se sa pravima za sprovođenje letačke obuke za:
- (1) BPL;
 - (2) proširenje prava na druge klase i grupe balona pod uslovom da podnosilac zahtjeva obavi barem 15 sati naleta kao PIC u svakoj odgovarajućoj klasi;
 - (3) ovlašćenje za noćno letjenje ili ovlašćenje za let vezanog balona, pod uslovom da je podnosilac zahtjeva prošao odgovarajuću obuku za pružanje obuke za odgovarajuće ovlašćenje u ATO-u ili DTO-u; i
 - (4) sertifikat FI(B)-a, pod uslovom da je podnosilac zahtjeva:
 - (i) obavio najmanje 50 sati letačke obuke na balonima; i
 - (ii) u skladu sa procedurama koje je nadležni organ predvidio za tu svrhu, obavio najmanje jedan sat letačke obuke za sertifikat FI(B)-a pod nadzorom FI(B)-a kvalifikovanog u skladu sa ovom podpodtačkom kojeg imenuje rukovodilac obuke ATO-a ili DTO-a, uz uslov da taj FI(B) smatra da je podnosilac zahtjeva na toj letačkoj obuci zadovoljio.
- (b) Prava navedena u podtački (a) uključuju prava za sprovođenje letačke obuke za:
- (1) izdavanje odgovarajuće dozvole, prava, ovlašćenja ili sertifikata; i
 - (2) produženje, obnovu ili usaglašenost sa odgovarajućim zahtjevima u pogledu nedavnog iskustva iz ovog Priloga, zavisno od slučaja.

BFCL.320 FI(B) — Preduslovi i zahtjevi

Podnosilac zahtjeva za sertifikat FI(B)-a mora da:

- (a) ima najmanje 18 godina,
- (b) bude usaglašen sa zahtjevima iz tačke BFCL.300 podtačke (a) podpodtačke (1) podpodpodtačke (i) i podtačke (a) podpodtačke (2);
- (c) ima 75 sati naleta na balonu kao PIC;
- (d) završi kurs obuke za instruktora u skladu sa tačkom BFCL.330 u ATO-u ili DTO-u; i
- (e) položi procjenu stručnosti u skladu sa tačkom BFCL.345.

BFCL.325 Kompetencije i procjena za FI(B)

Podnosioci zahtjeva za sertifikat FI(B) moraju da budu obučeni kako bi bili kompetentni za:

- (a) pripremanje resursa;
- (b) stvaranje atmosfere pogodne za učenje;
- (c) prezentaciju znanja;
- (d) integrisanje upravljanja prijetnjom i greškom (TEM) i upravljanja resursima posade (CRM);
- (e) upravljanje vremenskim rasporedom kako bi se postigli ciljevi obuke;
- (f) olakšavanje učenja;
- (g) procjenjivanje efikasnosti učenika;

- (h) praćenje i revidiranje napretka;
- (i) evaluaciju sati obuke; i
- (j) izvještavanje o rezultatima.

BFCL.330 FI(B) – Kurs obuke

- (a) Podnosioci zahtjeva za sertifikat FI(B)-a najprije moraju da polože poseban prijemni ispit u ATO-u ili DTO-u u roku od 12 mjeseci prije početka kursa obuke zbog procjene sposobnosti da pohađaju kurs.
- (b) Kurs obuke za FI(B)-a mora da obuhvata barem:
 - (1) elemente navedene u tački BFCL.325;
 - (2) 25 sati podučavanja i učenja;
 - (3) 12 sati teorijske obuke, uključujući testove napredovanja; i
 - (4) tri sata letačke obuke, uključujući tri polijetanja i slijetanja.
- (c) Podnosiocima zahtjeva koji već imaju sertifikat instruktora u skladu sa Prilogom III (Dio-SFCL) Sprovedbene regulative (EU) 2018/1976 ili Prilogom I (Dio-FCL) Regulative (EU) br. 1178/2011 priznaje se da u potpunosti zadovoljavaju zahtjeve iz podtačke (b) podpodtačke (2).

BFCL.345 FI(B) – Procjena stručnosti

- (a) Podnosioci zahtjeva za izdavanje sertifikata FI(B)-a moraju da polože procjenu stručnosti na balonu kako bi ispitivaču kvalifikovanom u skladu sa tačkom BFCL.415 podtačkom (c) demonstrirali svoju sposobnost obučavanja studenta pilota do nivoa potrebnog za izdavanje BPL-a.
- (b) Ta procjena mora da obuhvata:
 - (1) demonstriranje kompetencija opisanih u tački BFCL.325 prije leta, poslije leta i tokom teorijske obuke;
 - (2) usmeno ispitivanje teorijskog znanja na zemlji, briefing prije i poslije leta i demonstraciju u letu u odgovarajućoj klasi balona;
 - (3) odgovarajuće vježbe za procjenu instruktorskih kompetencija.

BFCL.360 Sertifikat FI(B)-a – Zahtjevi u pogledu nedavnog iskustva

- (a) Imalac sertifikata FI(B)-a smije da koristiti prava svoje dozvole samo ako je završio:
 - (1) tokom tri godine prije planiranog korišćenja prava:
 - (i) obuku za osvježenje znanja za instruktora u ATO-u ili DTO-u ili u nadležnom organu, tokom čega je imalac pohađao teorijsku obuku zbog osvježenja i ažuriranja odgovarajućeg znanja za instruktore letjenja balonom;
 - (ii) najmanje šest sati letačke obuke na balonima kao FI(B); i
 - (2) tokom proteklih devet godina i u skladu sa procedurama koje je nadležni organ uspostavio za tu svrhu, jedan let obuke za letjenje na balonu kao FI(B) pod nadzorom FI(B)-a kvalifikovanog u skladu sa tačkom BFCL.315 podtačkom (a) podpodtačkom (4) kojeg imenuje rukovodilac obuke ATO-a ili DTO-a, uz uslov da taj FI(B) smatra da je imalac sertifikata na tom letu obuke zadovoljio.
- (b) Sati letjenja kao FE(B) tokom praktičnog ispita, provjere stručnosti ili procjene stručnosti u potpunosti se priznaju u smislu zahtjeva iz podtačke (a) podpodtačke (1) podpodpodtačke (ii).
- (c) Ako FI(B) koji nadzire let u skladu stavom (a)(2) ne smatra da je imalac sertifikata FI(B)-a zadovoljio na letu obuke, taj imalac sertifikata ne može da koristi prava sertifikata FI(B)-a dok ne položi procjenu stručnosti u skladu sa tačkom BFCL.345.

- (d) Da bi imalac sertifikata FI(B)-a koji nije usaglašen sa svim zahtjevima iz tačke (a) mogao nastaviti da koristi prava sertifikata FI(B)-a, mora da ispunjava zahtjeve iz podtačke (a) podpodtačke (1) podpodpodtačke (i) i tačke BFCL.345.

PODDIO FE

ISPITIVAČI U LETU

Odjeljak 1.

Opšti zahtjevi

BFCL.400 Sertifikati ispitivača za balone

(a) Opšte

Ispitivač sprovodi samo praktične ispite, provjere stručnosti ili procjene stručnosti u skladu sa ovim Prilogom ako je:

(1) imalac:

- (i) BPL-a, uključujući prava, ovlašćenja i sertifikate za koje je autorizovan da sprovodi praktične ispite, provjere stručnosti ili procjene stručnosti, i prava obuke za njih;
- (ii) sertifikata FE(B)-a, uključujući prava koja odgovaraju praktičnom ispitu, provjeri stručnosti ili procjeni stručnosti koji se sprovode, koji je izdat u skladu sa ovim Poddijelom;

(2) ovlašćen za obavljanje dužnosti PIC-a na balonu tokom praktičnog ispita, provjere stručnosti ili procjene stručnosti.

(b) Ispitivanja van teritorije država članica

(1) Odstupajući od podtačke (a) podpodtačke (1), u slučaju praktičnih ispita i provjera stručnosti koji se sprovode van teritorije za koje su države članice odgovorne na osnovu Čikaške konvencije, nadležni organ izdaje sertifikat ispitivača podnosiocu zahtjeva koji ima dozvolu pilota balona koja je u skladu sa Aneksom 1 Čikaške konvencije, ako podnosilac zahtjeva:

- (i) ima barem dozvolu koja uključuje, zavisno od slučaja, prava, ovlašćenja ili sertifikate ekvivalentne onima za koje je autorizovan da sprovodi praktični ispit ili provjeru stručnosti;
- (ii) je usaglašen sa zahtjevima utvrđenim u ovom Poddijelu za izdavanje odgovarajućeg sertifikata ispitivača;
- (iii) demonstrira nadležnom organu odgovarajući nivo poznavanja evropskih vazduhoplovnih propisa o sigurnosti kako bi mogao da koristi svoja prava ispitivača u skladu sa ovim Prilogom.

(2) Sertifikat iz podpodtačke (1) ograničen je na sprovođenje praktičnih ispita i provjera stručnosti:

- (i) van državnih područja za koja su države članice odgovorne na osnovu Čikaške konvencije; i
- (ii) pilota koji dovoljno poznaju jezik na kojem se provjera sprovodi.

BFCL.405 Ograničenje prava u slučaju sukoba interesa

Ispitivač za balone ne sprovodi:

- (a) praktične ispite ili procjene stručnosti za izdavanje dozvole, ovlašćenja ili sertifikata podnosiocima zahtjeva kojima je pružio više od 50 % propisane letačke obuke za dozvolu, ovlašćenje ili sertifikat za koje se sprovodi praktični ispit ili procjena stručnosti; ili

- (b) praktične ispite, provjere stručnosti ili procjene stručnosti ako smatraju da bi njihova objektivnost mogla biti dovedena u pitanje.

BFCL.410 Sprovođenje praktičnih ispita, provjera stručnosti i procjena stručnosti

- (a) Prilikom sprovođenja praktičnih ispita, provjera stručnosti i procjena stručnosti, ispitivač za balone mora da:
- (1) se pobrine da ne postoje jezičke prepreke za komunikaciju sa podnosiocem zahtjeva;
 - (2) potvrdi da je podnosilac zahtjeva usaglašen sa svim zahtjevima u vezi sa kvalifikacijama, obukom i iskustvom iz ovog Priloga za sticanje, produženje ili obnovu dozvole, prava, ovlaštenja ili sertifikata za koje se praktični ispit, provjera stručnosti ili procjena stručnosti sprovodi; i
 - (3) upozna podnosioca zahtjeva sa posljedicama pružanja nepotpunih, netačnih ili lažnih informacija u vezi sa njegovom obukom i letačkim iskustvom.
- (b) Nakon praktičnog ispita, provjere stručnosti ili procjene stručnosti ispitivač za balone mora da:
- (1) obavijesti podnosioca zahtjeva o rezultatu praktičnog ispita, provjere stručnosti ili procjene stručnosti;
 - (2) u slučaju uspješno položene procjene stručnosti, za produženje ili obnovu dozvole unese novi datum isteka važenja u dozvolu ili sertifikat podnosioca zahtjeva, ako ga je za to posebno autorizovao nadležni organ odgovoran za dozvolu podnosioca zahtjeva;
 - (3) podnosiocu zahtjeva da potpisan izvještaj sa praktičnog ispita, provjere stručnosti ili procjene stručnosti i bez neopravdanog odlaganja da preda kopije izvještaja nadležnom organu odgovornom za dozvolu podnosioca zahtjeva i nadležnom organu koji je izdao sertifikat ispitivača. Izvještaj mora da sadrži:
 - (i) izjavu da je ispitivač za balone od podnosioca zahtjeva primio informacije o njegovom iskustvu i obuci i potvrdio da su to iskustvo i obuka u skladu sa odgovarajućim zahtjevima iz ovog Priloga;
 - (ii) potvrdu da su svi zahtijevani manevri i vježbe sprovedeni i informacije o usmenom dijelu teorijskog ispita, ako je to primjenljivo. Ako podnosilac zahtjeva nije uspješno položio neki dio, ispitivač mora zapisati razloge za donošenje takve procjene;
 - (iii) rezultat praktičnog ispita, provjere stručnosti i procjene stručnosti;
 - (iv) izjavu da je ispitivač za balone pregledao i primijenio nacionalne procedure i zahtjeve nadležnog organa podnosioca zahtjeva ako organ nadležan za dozvolu podnosioca zahtjeva nije isti organ koji je izdao sertifikat ispitivaču;
 - (v) kopiju sertifikata ispitivača za balone u kojem je naveden obim njegovih/njenih prava u svojstvu ispitivača za balone u pogledu sprovođenja praktičnog ispita, provjere stručnosti ili procjene stručnosti podnosioca zahtjeva za kojeg nadležni organ nije isti organ koji je izdao sertifikat ispitivaču.
- (c) Ispitivač za balone mora pet godina da čuva evidenciju koja sadrži sve detalje praktičnog ispita, provjere stručnosti i procjene stručnosti koje je sproveo i njihove rezultate.
- (d) Na zahtjev nadležnog organa odgovornog za izdavanje sertifikata ispitivača za balone ili nadležnog organa odgovornog za izdavanje dozvole podnosioca zahtjeva, ispitivač za balone mora da preda svu evidenciju i izvještaje i sve druge informacije koje se zahtijevaju u svrhu aktivnosti nadzora.

Odjeljak 2

Sertifikat ispitivača u letu za balone – FE(B)

BFCL.415 Sertifikat FE(B)-a – Prava i uslovi

Pod uslovom da je podnosilac zahtjeva usaglašen sa zahtjevima iz tačke BFCL.420 i sa sljedećim uslovima, sertifikat FE(B)-a izdaje se na osnovu zahtjeva sa pravima za sprovođenje:

- (a) praktičnih ispita i provjera stručnosti za BPL i praktičnih ispita za proširenje prava na drugu klasu balona, pod uslovom da je podnositelj zahtjeva obavio 250 sati naleta kao pilot na balonima, uključujući 50 sati letačke obuke koja obuhvata cijeli nastavni plan kursa obuke za dobijanje BPL-a;
- (b) praktičnih ispita i provjera stručnosti za ovlaštenje za komercijalne operacije u skladu sa tačkom BFCL.215, pod uslovom da podnositelj zahtjeva ispunjava uslove u vezi sa iskustvom iz podtačke (a) i da je prošao odgovarajuću obuku tokom standardizacionog kursa za ispitivače u skladu sa tačkom BFCL.430;
- (c) procjene stručnosti za izdavanje sertifikata FI(B)-a, pod uslovom da je podnositelj zahtjeva:
 - (1) obavio 350 sati naleta kao pilot na balonima, uključujući pet sati obuke podnosioca zahtjeva za sertifikat FI(B)-a;
 - (2) prošao odgovarajuću obuku tokom standardizacionog kursa za ispitivače u skladu sa tačkom BFCL.430.

BFCL.420 Sertifikat FE(B)-a – Preduslovi i zahtjevi

Podnositelj zahtjeva za sertifikat FE(B)-a mora da:

- (a) bude usaglašen sa zahtjevima iz tačke BFCL.400 podtačke (a) podpodtačke (1) podpodpodtačke (i) i podpodtačke (2);
- (b) ima završen standardizacioni kurs za FE(B)-a u skladu sa tačkom BFCL.430;
- (c) završi procjenu stručnosti u skladu sa tačkom BFCL.445.
- (d) demonstrira relevantno prijašnje radno iskustvo u vezi sa pravima sertifikata FE(B)-a; i
- (e) demonstrira da mu nisu izrečene sankcije, uključujući suspenziju, ograničenje ili ukidanje neke od dozvola, ovlaštenja ili sertifikata izdatih u skladu sa ovim Prilogom, Prilogom I (Dio-FCL) Regulative (EU) br. 1178/2011 ili Prilogom III (Dio-SFCL) Sprovedbene regulative (EU) 2018/1976 zbog neusaglašenosti sa Regulativom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima tokom zadnje tri godine.

BFCL.430 Sertifikat FE(B)-a – Standardizacioni kurs

- (a) Podnosioci zahtjeva za FE(B) moraju da pohađaju standardizacioni kurs koji pruža ili nadležni organ ili ATO ili DTO i koji odobri taj nadležni organ.
- (b) Standardizacioni kurs prilagođava se zahtjevanim pravima ispitivača u letu za balone i sastoji se od teorijske i praktične obuke, što uključuje barem:
 - (1) sprovođenje najmanje jednog praktičnog ispita, provjere stručnosti ili procjene stručnosti za BPL ili odgovarajuća ovlaštenja ili sertifikate;
 - (2) obuku o primjenljivim zahtjevima iz ovog Priloga i primjenljivim zahtjevima letačkih operacija, sprovođenje praktičnih ispita, provjera stručnosti i procjena stručnosti i njihovo dokumentovanje i izvještavanje o njima;
 - (3) briefing o:
 - (i) nacionalnim administrativnim procedurama;
 - (ii) zahtjevima za zaštitu ličnih podataka;
 - (iii) odgovornosti ispitivača;
 - (iv) osiguranju ispitivača od nesreće;
 - (v) nacionalnim naknadama; i
 - (vi) informacijama o načinu pristupa informacijama iz podpodpodtač. (i) do (v) pri sprovođenju praktičnog ispita, provjere stručnosti ili procjene stručnosti podnosioca zahtjeva čiji nadležni organ nije isti organ koji je izdao sertifikat ispitivaču.
- (c) Imalac sertifikata FE(B)-a ne smije da sprovodi praktične ispite, provjere stručnosti ili procjene stručnosti podnosioca zahtjeva za koje nadležni organ nije isti kao onaj koji je izdao sertifikat ispitivača, osim ako pregleda

najnovije dostupne informacije o odgovarajućim nacionalnim procedurama nadležnog organa podnosioca zahtjeva.

BFCL.445 Sertifikat FE(B)-a – Procjena stručnosti

Podnosioci zahtjeva za prvo sticanje sertifikata FE(B)-a moraju da demonstriraju svoje kompetencije FE(B)-a inspektoru nadležnog organa ili starijem ispitivaču koje je za to posebno autorizovao nadležni organ odgovoran za sertifikat FE(B)-a. Pri procjeni stručnosti, podnosilac zahtjeva sprovodi praktični ispit, provjeru stručnosti ili procjenu stručnosti, uključujući briefing, sprovođenje praktičnog ispita, provjeru stručnosti ili procjenu stručnosti i procjenu lica koje polaže ispit, provjeru ili procjenu, debriefing i sastavljanje dokumentacije.

BFCL.460 Sertifikat FE(B)-a – Važenje, produženje i obnova

- (a) Sertifikat FE(B)-a važi pet godina.
 - (b) Sertifikat FE(B)-a produžava se ako je imalac:
 - (1) tokom perioda važenja sertifikata FE(B)-a završio kurs za osvježanje znanja ispitivača, koji pruža nadležni organ ili ATO ili DTO i koji je odobrio taj nadležni organ, tokom kojeg imalac pohađa teorijsku obuku zbog osvježanja i ažuriranja odgovarajućeg znanja za ispitivače za balone; i
 - (2) tokom 24 mjeseca prije isteka važenja sertifikata sproveo jedan praktični ispit, jednu provjeru stručnosti ili procjenu stručnosti pod nadzorom inspektora nadležnog organa ili ispitivača kojeg je za to posebno autorizovao nadležni organ odgovoran za sertifikate FE(B)-a, uz uslov da taj inspektor ili ispitivač smatra da je imalac sertifikata na tom ispitu, provjeri ili procjeni zadovoljio.
 - (c) Imaju sertifikata FE(B)-a koji ima i sertifikat ispitivača ili više njih za druge kategorije vazduhoplova u skladu sa Prilogom I (Dio-FCL) Regulative (EU) br. 1178/2011 ili Prilogom III (Dio-SFCL) Sprovedbene regulative (EU) 2018/1976 mogu se, u dogovoru sa nadležnim organom, zajedno produžiti svi sertifikati ispitivača.
 - (d) Ako je sertifikat FE(B)-a istekao, njegov imalac mora da bude usaglašen sa svim zahtjevima iz podtačke (b) podpodtačke (1) i tačke BFCL.445 prije nego što nastavi da koristi prava sertifikata FE(B)-a.
 - (e) Sertifikat FE(B)-a može da se produži ili obnovi samo ako podnosilac zahtjeva demonstrira kontinuiranu usaglašenost sa zahtjevima iz tačke BFCL.410, kao i zahtjevima iz tačke BFCL.420 podtač. (d) i (e).
-

1715.

Na osnovu člana 100 Zakona o upravnom postupku („Službeni list CG“, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), čl. 27, 28 i 30 Zakona o vazdušnom saobraćaju („Službeni list CG“, br. 30/12, 30/17 i 82/20), a u vezi sa članom 9 Pravilnika o načinu izdavanja operativne licence za obavljanje komercijalnog vazdušnog prevoza („Službeni list CG“, broj 9/15), postupajući po službenoj dužnosti, direktor Agencije za civilno vazduhoplovstvo donio je

RJEŠENJE

1. **PRIVREMENO SE UKIDA** Operativna licence za obavljanje komercijalnog vazdušnog prevoza, broj: **ME.OL.004**, izdanje 01, revizija 00, od 21.12.2017. godine, koja je izdata Airways Scenic & Charter-u, d.o.o, iz Podgorice, Rješenjem Agencije za civilno vazduhoplovstvo, broj: 02/2-522/3-17 od 21.12.2017. godine.
2. Operativna licence iz tačke 1 ovog rješenja privremeno se ukida do ukidanja suspenzije Certifikata vazdušnog operatora – AOC-a, koji je privremeno ukinut Rješenjem Agencije za civilno vazduhoplovstvo, broj: 02/2-348/21-779/1 od 30.11.2021. godine, a najduže šest (6) mjeseci od dana dostavljanja ovog rješenja.
3. Ovo rješenje o privremenom ukidanju Operativne licence broj: ME.OL.004, izdanje 01 revizija 00, od 21.12.2017. godine, objaviće se u „Službenom listu Crne Gore“.

Obrazloženje

Rješenjem direktora Agencije za civilno vazduhoplovstvo, broj: 02/2-522/3-17 od 21.12.2017. godine, operatoru vazduhoplova Airways Scenic & Charter d.o.o, iz Podgorice izdata je Operativna licence, broj ME.OL.004, izdanje 01 revizija 00, na osnovu Certifikata vazdušnog operatora – AOC, broj ME.AOC.004, izdanje 03.

Rješenjem direktora Agencije za civilno vazduhoplovstvo, broj: 02/2-348/21-779/1 od 30.11.2021. godine, operatoru vazduhoplova Airways Scenic & Charter d.o.o, Podgorica je, po službenoj dužnosti, privremeno ukinut AOC, broj ME.AOC.004, na period od šest mjeseci, jer su brisani iz Registra civilnih vazduhoplova Crne Gore vazduhoplov tipa Cessna 172N, serijski broj 69173, registarskih oznaka 4O-AIR i vazduhoplov tipa Cessna 172N, serijski broj 1819, registarskih oznaka 4O-DNA, koji su bili upisani u operativne specifikacije broj 4 Certifikata vazdušnog operatora – AOC, broj: ME.AOC.004, izdanje 03, kojima je Airways Scenic & Charter, d.o.o, iz Podgorice, kao tadašnji vlasnik navedenih vazduhoplova, obavljao operacije.

Odredbom člana 30 stav 1 Zakona o vazdušnom saobraćaju („Službeni list CG“, br. 30/12, 30/17 i 82/20) propisano je da Agencija za civilno vazduhoplovstvo po službenoj dužnosti ukida ili privremeno ukida operativnu licencu, ukoliko je ukinut ili privremeno ukinut AOC operatora u komercijalnim operacijama, a odredbom člana 27 stav 1 navedenog zakona propisano je da Agencija za civilno vazduhoplovstvo može da ukine ili privremeno ukine operativnu licencu, ako utvrdi da vazdušni prevoznik ne ispunjava uslove za izdavanje operativne licence koji su utvrđeni

članom 24 stav 1 Zakona o vazdušnom saobraćaju, kojim je propisano da se operativna licenca izdaje na zahtjev pravnog ili fizičkog lica pod uslovom da ima AOC i jedan ili više vazduhoplova u svojini ili na osnovu ugovora o zakupu vazduhoplova.

U skladu sa navedenim odredbama Zakona o vazdušnom saobraćaju, a imajući u vidu da je vazdušnom operatoru Airways Scenic & Charter d.o.o, iz Podgorice privremeno ukinut AOC jer su brisani iz Registra civilnih vazduhoplova Crne Gore vazduhoplov tipa Cessna 172N, serijski broj 69173, registarskih oznaka 4O-AIR i vazduhoplov tipa Cessna 172N, serijski broj 1819, registarskih oznaka 4O-DNA, koji su bili upisani u operativne specifikacije broj 4 Certifikata vazdušnog operatora – AOC, broj: ME.AOC.004, izdanje 03, kojima je Airways Scenic & Charter, d.o.o, iz Podgorice, kao tadašnji vlasnik navedenih vazduhoplova, obavljao operacije, utvrđeno je da su ispunjeni uslovi za privremeno ukidanje operativne licence, pa je riješeno kao u tački 1 dispozitiva ovog rješenja.

Članom 9 stav 3 Pravilnika o načinu izdavanja operativne licence za obavljanje komercijalnog vazdušnog prevoza („Službeni list CG“, broj 9/15) utvrđeno je da privremeno ukidanje operativne licence može da traje najduže 12 mjeseci od dana dostavljanja rješenja o privremenom ukidanju operativne licence, pa je operativna licenca ukinuta na period od šest mjeseci.

Članom 28 Zakona o vazdušnom saobraćaju propisano je da se akt Agencije za civilno vazduhoplovstvo, kojim se privremeno ukida operativna licenca objavljuje u „Službenom listu Crne Gore“.

U skladu sa navedenim odredbama riješeno je kao u dispozitivu ovog rješenja.

Uputstvo o pravnom sredstvu: Protiv ovog rješenja može se izjaviti žalba Ministarstvu kapitalnih investicija, u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja. Žalba se dostavlja Agenciji za civilno vazduhoplovstvo ili predaje neposredno drugostepenom organu, taksirana sa 4 eura administrativne takse.

Broj: 02/2-348/21-779/2
Podgorica, 30.11.2021. godine

Direktor,
Zoran Maksimović, s.r.

1716.

Na osnovu člana 123 stav 1 Zakona o energetici ("Službeni list CG" br. 5/16, 51/17 i 82/20) i člana 61 Statuta DOO "Crnogorskog elektrodistributivnog sistema" Podgorica broj 10-00-11362 Odbor Direktora na sjednici održanoj 19. novembra 2021. godine, utvrdio je

P R A V I L A **MJERENJA U DISTRIBUTIVNOM SISTEMU ELEKTRIČNE ENERGIJE**

I OPŠTE ODREDBE

Predmet pravila **Član 1**

Ovim pravilima DOO "Crnogorski elektrodistributivni sistem" Podgorica (u daljem tekstu: CEDIS) se uređuje mjerenje električne energije na mjernim mjestima u distributivnom sistemu, i to:

- 1) mjesto, način i vrste mjerenja i karakteristike mjerne opreme,
- 2) način instalacije, prijema, ispitivanja i održavanja mjerne opreme,
- 3) način prikupljanja mjernih i ostalih podataka na mjernom mjestu,
- 4) način obrade, dostupnosti i prenosa mjernih i drugih podataka o mjernim mjestima korisnicima podataka, kao i način grupisanja i arhiviranja podataka.

Područje primjene **Član 2**

Odredbe ovih pravila primjenjuju se na svim mjernim mjestima, u svim tačkama priključenja korisnika sistema u distributivnom sistemu električne energije na naponskim nivoima 35 kV, 10 kV i 0,4 kV.

Značenje izraza **Član 3**

- (1) Izrazi upotrijebljeni u ovim pravilima imaju značenje utvrđeno Zakonom o energetici (u daljem tekstu Zakon).
- (2) U smislu ovih pravila koriste se izrazi koji imaju sljedeće značenje:
 - 1) AMM (AUTOMATED METERING MENAGEMENT) je sistem za daljinsko upravljanje brojilima.
 - 2) ME- mala elektrana
 - 3) Mjesto priključenja je mjesto povezivanja prenosnog i distributivnog sistema, kao i mjesto povezivanja unutrašnje instalacije objekta krajnjeg kupca, odnosno proizvođača sa distributivnim sistemom električne energije.
 - 4) Mjerno mjesto označava mjesto u distributivnom sistemu na kojem se mjeri električna energija i/ili snaga koju korisnik sistema preuzima, odnosno predaje u distributivni sistem.
 - 5) Mjernu opremu mjernog mjesta čine mjerni uređaji (brojila električne energije, strujni i naponski mjerni transformatori i pomoćna mjerna oprema: mjerni vodovi, osigurači, uređaji za upravljanje tarifama, limitatori, komunikacioni uređaji, priključne kleme i slično).
 - 6) Brojilo električne energije označava uređaj kojem je osnovna funkcionalnost da mjeri i registruje potrošnju električne energije na mjernom mjestu, prema važećim metrološkim propisima.
 - 7) Multifunkcionalno brojilo električne energije označava uređaj koji mjeri i registruje aktivnu energiju, reaktivnu energiju i snagu na mjernom mjestu u dva smjera, prema važećim metrološkim propisima, sa integrisanim uređajem za upravljanje tarifama i koje ima mogućnost memorisanja određenih mjernih podataka u internoj memoriji i snimanja dijagrama opterećenja.
 - 8) Mjerni transformatori (SMT-strujni mjerni transformatori, NMT- naponski mjerni transformatori) su uređaji koji transformišu vrijednosti visokih napona ili struja na vrijednosti koje su prikladne za mjerenje.
 - 9) Uređaj za upravljanje tarifama omogućava mjerenje električne energije i snage u više tarifa, a pomoću brojila električne energije.
 - 10) Klasa tačnosti predstavlja najveći dozvoljenu grešku mjerenja brojila ili instrumenta pri mjerenju veličina unutar deklarisanog mjernog opsega i deklarisanih radnih uslova.
 - 11) Limitator je uređaj koji služi za ograničavanje vršne snage (opterećenja) korisniku sistema do iznosa snage koja mu je odobrena u saglasnosti za priključenje, odnosno ugovoru o priključenju ili ugovoru o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju.
 - 12) Mjerni vodovi su vodovi koji se koriste za povezivanje i priključenje elemenata mjernog mjesta.
 - 13) Mjerno-priključna kutija (MPK) je element mjernog mjesta za indirektno ili poluindirektno mjerenje koja služi za povezivanje strujnih i naponskih mjernih transformatora sa brojilom i na kojem se može na siguran i vidan način izvršiti razdvajanje i kratko vezivanje mjernih vodova.
 - 14) Vršno opterećenje je najveće prosječno 15-minutno opterećenje u obračunskom periodu.
 - 15) Neregistrovana potrošnja je neizmjerena količina utrošene električne energije.
 - 16) Zajednička potrošnja u stambenim i/ili poslovnim objektima je potrošnja električne energije, koju ostvaruje više kupaca u stambenim i/ili poslovnim objektima, a registruje se na posebnim brojilima.
 - 16) Obračunski period označava vremenski period za koji se obračunava utrošak električne energije i snage za period za koji se izdaje račun krajnjem kupcu.
 - 17) Korisnik sistema je fizičko ili pravno lice koje isporučuje u sistem i/ili iz njega preuzima električnu energiju.
 - 18) Elektronsko brojilo je mikroprocesorski uređaj za mjerenje električnih mjernih veličina pomoću odgovarajućih elektronskih sklopova;
 - 19) Elektronsko brojilo u AMM-u je mikroprocesorski uređaj za mjerenje električnih mjernih veličina pomoću odgovarajućih elektronskih sklopova a iste se mogu daljinskim putem prenijeti do odgovarajuće baze podataka;
 - 20) Indukciono brojilo je elektromehanički uređaj koji registruje aktivnu energiju u jednom smjeru;

- 21) Niskonaponska mreža je mreža nominalnog napona 0,4 kV;
- 22) Obračunsko mjerno mjesto je mjesto u mreži na kojem se mjeri količina električne energije i/ili snaga koju korisnik distributivnog sistema preuzima i/ili isporučuje u mrežu;
- 23) Odobrena priključna snaga je jednovremena vršna snaga koja se odnosi na svako pojedinačno mjerno mjesto i jednaka je jednovremenoj snazi iz zahtjeva za priključenje i tehničke dokumentacije, izražena u kVA, pri čemu se kod ME pod odobrenom priključnom snagom smatraju nominalne snage generatora odnosno invertora;
- 24) Srednjenaponska mreža je mreža nominalnog napona 10 kV, 20 kV i 35 kV;

II MJERNE USLUGE

Standardne usluge

Član 4

(1) Standardne mjerne usluge iz nadležnosti CEDIS su:

- 1) održavanje mjerne opreme obračunskog mjernog mjesta izuzev opreme koja je u vlasništvu korisnika distributivnog sistema,
 - 2) ovjeravanje brojila električne energije,
 - 3) očitavanje brojila na obračunskim mjernim mjestima u propisanim obračunskim intervalima,
 - 4) provjera i potvrda ispravnosti mjernih podataka,
 - 5) ispravka mjernih podataka nakon neispravnog očitavanja ili utvrđene neispravnosti na mjernom mjestu,
 - 6) dostavljanje ili omogućavanje pristupa mjernim podacima svim korisnicima mjernih podataka u skladu sa Zakonom,
 - 7) čuvanje i upravljanje mjernim podacima,
 - 8) uspostavljanje sistema za razmjenu mjernih podataka sa učesnicima na tržištu električne energije,
 - 9) čuvanje dokumentacije obračunskih mjernih mjesta,
 - 10) periodična provjera ispravnosti mjernih mjesta,
 - 11) nabavka i ugradnja brojila za nove korisnike sistema,
 - 12) zaključivanje i praćenje ostvarenja ugovora o samoočitavanju brojila sa određenim krajnjim kupcima.
- (2) Troškovi pružanja standardnih usluga su sadržani u regulatorno dozvoljenom prihodu, odnosno u naknadi za korišćenje distributivnog sistema.

III MJESTO, NAČIN I VRSTE MJERENJA

Mjerno mjesto

Član 5

- (1) Mjerno mjesto se postavlja tako da je uvijek pristupačno za korisnika sistema i za CEDIS. Mjerno mjesto za novog korisnika sistema se po pravilu postavlja što bliže mjestu priključenja.
- (2) Korisnik sistema je obavezan postaviti mjerno mjesto, u skladu sa odredbama ovog člana i omogućiti CEDIS-u ugradnju brojila
- (3) Mjerno mjesto se po pravilu nalazi na naponskom nivou na kome se nalazi mjesto priključenja objekata korisnika sistema na distributivnu mrežu.

Gubici u transformaciji

Član 6

- (1) Ako se mjesto primopredaje i mjerno mjesto ne nalaze na istom naponskom nivou, mjerni podaci se uvećavaju za količinu gubitaka električne energije nastalih u transformaciji.
- (2) Iznos gubitaka u transformaciji utvrđuje se na osnovu studije gubitaka, odnosno metodologije kojom se uređuje način utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje distributivnog sistema, u skladu sa Zakonom.
- (3) Korekcija gubitaka električne energije iz stava 1 ovog člana može se vršiti samo za jedan nivo transformacije.

Mjerna oprema

Član 7

- (1) Isporučena i preuzeta električna energija i snaga mjere se odgovarajućim mjernim uređajima za mjerenje električne energije i snage, kao i potrebnom ostalom mjernom opremom na mjernom mjestu.
- (2) Mjerni uređaji za mjerenje električne energije i snage su Brojila električne energije.
- (3) Ostala mjerna oprema obuhvata mjerne transformatore i pomoćnu mjernu opremu.
- (4) Pomoćna mjerna oprema obuhvata:
 - 1) limitatore,
 - 2) komunikacione uređaje,
 - 3) osigurače,
 - 4) mjerne vodove,
 - 5) priključne kleme i slično.
- (5) Mjerna oprema mora biti u skladu sa nacionalnim i međunarodnim metrološkim propisima, MEST, IEC, EN i drugim standardima.
- (6) CEDIS određuje sastav mjerne opreme, kao i vrstu, tip i klasu tačnosti brojila i mjernih transformatora na obračunskom mjernom mjestu korisnika sistema u postupku zaključivanja ugovora o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju.
- (7) Sastav mjerne opreme za krajnje kupce zavisi od naponskog nivoa priključenja i priključne snage i kategorije potrošnje.
- (8) Sastav mjerne opreme za proizvođače zavisi od priključne snage i naponskog nivoa priključenja.
- (9) Sastav mjerne opreme na mjestima primopredaje električne energije sa elektroenergetskim sistemima susjednih zemalja utvrđuju se posebnim ugovorima o međusobnim odnosima.

- (10) Na mjestima primopredaje električne energije sa elektroenergetskim sistemima susjednih zemalja CEDIS može koristiti brojila koja su u njihovom vlasništvu, a može ugraditi i svoja kontrolna brojila.

Mjerne veličine zavisno od kategorije potrošnje

Član 8

- (1) Za korisnike sistema čiji je objekat priključen na mrežu niskonaponsku mrežu i koji pripadaju kategoriji "domaćinstva" najmanje se mjeri aktivna električna energija.
- (2) Korisnicima sistema čiji je objekat priključen na niskonaponsku mrežu i koji pripadaju kategoriji "kupci priključeni na 0,4 kV naponski nivo kod kojih se snaga ne mjeri" sa odobrenom snagom do 34,5 kW najmanje se mjeri aktivna električna energija.
- (3) Za korisnike sistema čiji je objekat priključen na niskonaponsku mrežu i koji pripadaju kategoriji "kupci priključeni na 0,4 kV naponski nivo kod kojih se snaga mjeri" sa odobrenom snagom preko 34,5 kW najmanje se mjeri aktivna energija, reaktivna energija i vršno opterećenje multifunkcionalnim brojiлом.
- (4) Korisnicima sistema čiji je objekat priključen na sredjenaponsku mrežu najmanje se mjeri aktivna energija, reaktivna energija i vršno opterećenje multifunkcionalnim brojiлом.
- (5) Na kontrolnim primopredajnim mjernim mjestima između prenosne i distributivne mreže na kojima se mjeri razmjena energije između prenosnog i distributivnog sistema, najmanje se mjeri aktivna energija, reaktivna energija i vršno opterećenje multifunkcionalnim brojiлом.

Posebni zahtjevi na mjernim mjestima proizvođača

Član 9

- (1) Obračunsko mjerno mjesto proizvođača električne energije, bez obzira na naponski nivo, sadrži multifunkcionalno brojilo i uređaj za daljinsko prikupljanje mjernih podataka.
- (2) Obaveza je proizvođača da obezbijedi tehničke predulove za ugradnju komunikacionih uređaja.

Brojila električne energije

Član 10

- (1) U zavisnosti od mjesta priključenja na distributivni sistem, naponskog nivoa priključenja i priključne snage, za mjerenje se koriste brojila za direktno, poluindirektno i indirektno mjerenje.
- (2) Brojila za direktno mjerenje mogu biti monofazna (dvožična) ili trofazna (četvorožična).
 - (3) Brojila za poluindirektno i indirektno mjerenje su trofazna (četvorožična), trosistemska.
- (4) Brojila za direktno mjerenje se koriste na mjernim mjestima na niskom naponu kada strujno opterećenje prema odobroj snazi iz saglasnosti za priključenje, odnosno ugovora o priključenju ili ugovora o izgradnji infrastrukture za priljučenje i priključenju ne prelazi maksimalnu struju brojila za direktno mjerenje. Klasa tačnosti za ova brojila je najmanje B za aktivnu energiju i 3 za reaktivnu energiju.
- (5) Brojila za poluindirektno mjerenje se koriste na mjernim mjestima na niskom naponu kada strujno opterećenje prema odobroj snazi iz saglasnosti za priključenje, odnosno ugovora o priključenju ili ugovora o izgradnji infrastrukture za priljučenje i priključenju prelazi maksimalnu struju brojila za direktno mjerenje, kada se brojilo za poluindirektno mjerenje povezuje preko strujnih mjernih transformatora. Klasa tačnosti za ova brojila je najmanje C za aktivnu energiju i 2 za reaktivnu energiju.
- (6) Brojila za indirektno mjerenje se koriste na mjernim mjestima na srednjem naponu, kada se ono povezuje preko strujnih mjernih transformatora (SMT) i naponskih mjernih transformatora (NMT).
- (7) Klasa tačnosti brojila iz stava 6 ovog člana je najmanje C za aktivnu energiju i 2 za reaktivnu energiju za odobrenu snagu do 5 MW.
- (8) Klasa tačnosti brojila iz stava 6 ovog člana je najmanje 0,5 za aktivnu energiju i 2 za reaktivnu energiju za odobrenu snagu preko 5 MW.
- (9) Klasa tačnosti brojila iz stava 6 ovog člana je najmanje 0,2 s za aktivnu energiju i 2 za reaktivnu energiju za kontrolna brojila za razmjenu između prenosnog i distributivnog sistema.
- (10) Klase tačnosti brojila električne energije iz ovog članau definisane standardima IEC 62053 i EN 50470.

Tipovi brojila električne energije za direktno mjerenje

Član 11

- (1) Brojila za direktno mjerenje u granicama deklarisanе greške moraju omogućavati mjerenje i registrovanje sljedećih veličina:
- 1) Indukcionо brojilo – aktivnu energiju
 - 2) Elektrоnsko brojilo
 - a) Aktivne energije
 - b) Maksimalne srednje petnestominutne aktivne snage tokom obračunskog perioda
 - 3) Elektrоnska brojila u AMM-u:
 - a) Aktivne energije u dva smjera
 - b) Reaktivne energije u dva smjera
 - c) Maksimalne srednje petnestominutne aktivne snage tokom obračunskog perioda
 - d) dijagrama opoterećenja za najmanje jedan obračunski period

Tipovi brojila električne energije za poluindirektno i indirektno mjerenje

Član 12

- (1) Brojila za poluindirektno i indirektno mjerenje u granicama deklarisanе greške moraju omogućavati mjerenje i registrovanje sljedećih veličina:
- 1) Indukcionа (elektromehanička) brojila aktivne energije:
 - a) Aktivne energije

- b) Maksimalne srednje petnaestominutne aktivne snage tokom obračunskog perioda
- 2) Indukciona (elektromehanička) brojila reaktivne energije:
 - a) Reaktivne energije
- 3) Elektronska brojila
 - a) Aktivne energije u dva smjera (smjer preuzete i smjer predate energije)
 - b) Trenutne angažovane aktivne snage
 - c) Maksimalne srednje petnaestominutne aktivne snage tokom obračunskog perioda
 - d) Reaktivne energije u dva smjera (smjer preuzete i smjer predate energije)
 - e) Efektivne vrijednosti napona sa vrijednostima maksimalnog i minimalnog napona tokom zadatog perioda
 - f) Dijagram opterećenja za najmanje 4 obračunska perioda
- 4) Elektronska brojila u AMM-u
 - a) Aktivne energije u dva smjera (smjer preuzete i smjer predate energije)
 - b) Trenutne angažovane aktivne snage
 - c) Maksimalne srednje petnaestominutne aktivne snage tokom obračunskog perioda
 - d) Reaktivne energije u dva smjera (smjer preuzete i smjer predate energije)
 - e) Efektivne vrijednosti napona sa vrednostima maksimalnog i minimalnog napona tokom zadatog perioda
 - f) Dijagram opterećenja za najmanje jedan obračunski period

Ostala mjerna oprema kod poluindirektnih i indirektnih mjerenja

Član 13

- (1) U instalaciju strujnih i naponskih krugova kod mjernih mjesta sa poluindirektnim i indirektnim mjerenjima, obavezno je postaviti mjerno priključnu kutiju (MPK).
- (2) MPK treba postaviti tako da pri ispitivanju mjernih uređaja i postavljanju kontrolnih instrumenata pristup i rad na stezaljkama bude moguć i bezopasan.
- (3) Mjerni vodovi moraju biti izvedeni kao posebni vodovi između mjernih transformatora i brojila električne energije. Na mjernim vodovima ne smiju biti priključeni drugi potrošači.
- (4) Izbor presjeka sekundarnih naponskih mjernih krugova priključenih na naponske mjerne transformatora klase 0,5 vrši se na osnovu uslova da dozvoljeni pad napona od mjernih transformatora do brojila električne energije iznosi 0,1%, i ne može biti manji od $1,5\text{mm}^2$ za bakarni provodnik (Cu).
- (5) Presjek sekundarnih strujnih krugova strujnih mjernih transformatora treba birati tako da se pri svim opterećenjima ostane u granici tačnosti i ne može biti manji od $2,5\text{mm}^2$ za bakarni provodnik (Cu).

Naponski mjerni transformatori

Član 14

- (1) Naponski mjerni transformatori (NMT) se koriste kod mjerenja električne energije na mjernim mjestima na srednjem naponu (Indirektno mjerenje električne energije).
- (2) Na sredjenaponskoj mreži upotrebljavaju se isključivo induktivni jednopolno izolovani NMT.
- (3) Prvi sekundarni namotaj NMT se koristi za priključak brojila električne energije, a ostali namotaji za priključenje drugih mjernih uređaja i zaštite.
- (4) Najmanja dozvoljena klasa tačnosti naponskih mjernih transformatora kod korisnika sistema je 0,5.

Strujni mjerni transformatori

Član 15

- (1) Strujni mjerni transformatori (SMT) se koriste kod mjerenja električne energije na svim mjernim mjestima na sredjenaponskoj mreži (Indirektno mjerenje električne energije) i na mjernim mjestima na niskonaponskoj mreži kada struja koja odgovara ugovorenoj snazi prevazilazi maksimalnu struju brojila za direktno mjerenje električne energije (poluindirektno mjerenje električne energije).
- (2) CEDIS određuje prenosni odnos SMT u cilju postizanja maksimalne tačnosti mjerenja, u zavisnosti od naponskog nivoa i odobrene snage priključenja definisanih u ugovoru o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju.
- (3) Ukoliko su na SMT priključeni dodatni uređaji (ampermetri, vatmetri, zaštite i dr.) obavezno je da SMT ima dva ili više sekundarnih namotaja od kojih se prvi koristi za priključak brojila, a drugi za priključak drugih mjernih i zaštitnih uređaja.
- (4) Nominalna struja sekundarnog namotaja strujnog transformatora (I_{sn}) iznosi 5 A.
- (5) Ukupno opterećenje na sekundarnom namotaju mjernog transformatora mora biti u rasponu od 25% do 100% ukupnog nazivnog opterećenja sekundarnog namotaja. Ako je mjerni transformator opterećen ispod 25% njegovog nazivnog opterećenja u njegovo sekundarno kolo se mora uključiti dodatni teret radi odražavanja zahtijevane klase tačnosti namotaja za mjerenja
- (6) Ako je na mjestu mjerenja u periodu od 200 časova mjesečno aktivno opterećenje manje od 10% nominalne primarne struje SMT, potrebno je primijeniti SMT sa proširenim mjernim opsegom.
- (7) Najmanja dozvoljena klasa tačnosti strujnih mjernih transformatora kod korisnika sistema je 0,5.

Upravljanje tarifama

Član 16

- (1) Za upravljanje tarifama kod dvotarifnih/višetarifnih brojila koriste se elektronski uređaji za upravljanje tarifama. Uređaj za upravljanje tarifama može biti integrisan u zajedničko kućište sa brojiлом ili ugrađen kao poseban uređaj.
- (2) Jedan uređaj za upravljanje tarifama može se koristiti za upravljanje tarifama na jednom ili više brojila.
- (3) Dozvoljena greška uređaja za upravljanje tarifnim vremenima u odnosu na tačno vrijeme iznosi:
 - 1) 2 minuta mjesečno za brojila klase C,

- 2) 5 minuta mjesečno za brojila klase B,
- 3) 15 minuta mjesečno za brojila klase A.
- (4) Kod indukcionih i elektronskih brojila uređaj za upravljanje tarifama podešeni su na zimsko računanje vremena i ne podešavaju se kod prelaza na ljetnje računanje vremena.
- (5) Za elektronska brojila u AMM-u vrši se automatsko prebacivanje sa zimskog na ljetnje računanje vremena i obrnuto.

Limitatori

Član 17

- (1) CEDIS će kod novih korisnika sistema obezbjediti i ugraditi limitatore prema propisanim uslovima datim u ugovoru o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju.
- (2) Za mjerna mjesta sa ugrađenim brojiлом iz AMM-a koje u sebi sadrži funkciju softverskog ograničenja korišćene vršne snage ne ugrađuju se limitatori.
Limitator mora imati mogućnost postavljanja na profilisane nosače širine 35 mm.
- (3) Limitator mora zadovoljavati važeće standarde za automatske instalacione prekidače – osigurače (IEC 60 898, MEST EN 60269, MEST EN IEC 60947).
- (4) Kućište limitatora mora biti tako izvedeno da onemogućiti neovlašćeni pristup do priključnih stezaljki bez skidanja plombi.
- (5) Prema konstrukciji, limitatori moraju biti jednopolni za monofazni priključak i tropolni za trofazni priključak.
- (6) Prema nazivnoj struji, limitatori moraju biti u granicama od 10 A do 63 A (10, 15, 20, 25, 30, 40, 50 i 63), "C" karakteristike, a izbor nazivne struje zavisi od odobrene snage u ugovoru o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju.

IV INSTALACIJA I PRIJEM

Obaveze i odgovornosti

Član 18

- (1) Prijem mjernog mjesta se vrši nakon zaključivanja ugovora o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju, kao i nakon bilo kakve promjene postojećih ugovora vezanih za priključenje korisnika.
- (2) CEDIS obezbjeđuje nabavku i ugradnju brojila i komunikacione opreme u skladu sa uslovima datim u ugovoru o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju.
- (3) Korisnik sistema postavlja mjerno razvodni ormar za smještanje mjerne opreme po uslovima datim u ugovoru o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju.
- (4) Korisnik sistema ima mogućnost da za nabavku i postavljanje mjerno razvodnog ormara angažuje CEDIS.
- (5) Ukoliko se mjerno mjesto nalazi u postrojenju korisnika sistema, njegovu izgradnju vrši korisnik sistema prema uslovima datim u ugovoru o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju.
Nabavku i ugradnju mjerne opreme, izuzimajuću brojilo, obavlja korisnik sistema.
- (6) Ukoliko se mjerno mjesto korisnika sistema postavlja u energetske objekat CEDIS, njegovu izgradnju vrši CEDIS, po uslovima datim u ugovoru o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju. Troškovi izgradnje mjernog mjesta i pripadajuće opreme (izuzimajući brojilo), u energetskim objektima CEDIS padaju na teret korisnika sistema.
- (7) CEDIS vrši priključenje mjernog mjesta na distributivnu mrežu.
- (8) CEDIS je odgovoran za kvalitet izvedenih radova na ugradnji brojila i komunikacione opreme.
- (9) Provjera i kontrola mjerne opreme su u nadležnosti CEDIS-a.
- (11) Mjerna oprema koja se koristi na mjernim mjestima prije priključenja mora biti pregledana i ovjerena žigom, u skladu sa zakonom i propisima kojima se uređuje oblast metrologije.
- (12) Podaci o ovjeravanju brojila i opreme se čuvaju u dokumentaciji CEDIS-a i bazi podataka koja se vodi za mjernu opremu.
- (13) CEDIS je obavezan da provjeri na licu mjesta brojila i mjernu opremu koja se ugrađuje u slučaju zamjene ili rekonstrukcije sistema mjerenja i registrovanja električne energije kao i snage kod postojećih korisnika sistema priključenih na distributivni sistem.

Postupak provjere mjernog mjesta

Član 19

- (1) U postupku provjere mjernog mjesta obavljaju se sljedeće aktivnosti:
 - 1) provjera važnosti i ispravnosti žigova organa uprave nadležnog za poslove metrologije,
 - 2) provjera veza na priključnoj klemi brojila (ulaz - izlaz),
 - 3) provjera prisutnosti linijskih i faznih napona na izlazu iz brojila,
 - 4) provjera tačnosti datuma i vremena primjene tarifnih vremena,
 - 5) provjera lokalne i eksterne komunikacije sa brojiлом,
 - 6) provjera prikaza na displeju/brojčaniku brojila,
 - 7) plombiranje važećim distributivnim, kodirano-sigurnosnim plombama,
 - 8) upisivanje podataka sa mjernog mjesta u zapisnik (serijski broj brojila, početno stanje mjernih veličina, tip brojila i osigurača, nominalni napon, nominalna struja, godina, proizvođač, oznake žigova).
 - 9) presjek provodnika priključnog kabla,
- (2) Kod provjere mjernih mjesta sa brojiлом za direktno mjerenje pored aktivnosti iz člana 18 i stava (1) ovih pravila obavlja se i provjera:
 - 1) veza brojilo-limitator,
 - 2) oznaka limitatora i usaglašenost sa odobrenim vrijednostima.

- (3) Kod provjere mjernih mjesta sa poluidirektnim i indirektnim mjerenjem pored aktivnosti iz člana 18 i stava 1) ovih pravila, obavlja se i provjera:
- 1) prenosnog odnosa mjernih transformatora,
 - 2) svih veza od mjernih transformatora do MPK i od MPK do brojila,
 - 3) usaglašenosti povezivanja mjernih transformatora sa važećom dokumentacijom.
 - (4) Aktivnosti iz stava (1) tačke 3, 4, 5, 6 ovoga člana reaalizuju se nakon priključenja korisnika na distributivni sistem električne energije.

Zaštitno plombiranje mjernog mjesta

Član 20

- (1) Brojila, uređaji za upravljanje tarifama, limitatori, priključne stezaljke i natpisne pločice mjernih transformatora, sklopovi za uključenje i isključenje mjernih ćelija, te druga oprema preko koje se može uticati na mjerenje i/ili obračun električne energije i/ili snage, moraju biti plombirani.
- (2) Korisnik sistema može uz saglasnost CEDIS-a, svojom plombom dodatno plombirati mjernu opremu.
- (3) Ako se na brojilu nalazi plomba CEDIS-a i korisnika sistema, skidanje plombe obavlja se u prisustvu CEDIS-a i korisnika.
- (4) CEDIS je dužan plombirati i po mogućnosti zaključati mjerne ormare, na način da je korisnicima sistema omogućeno očitavanje displeja/brojčanika, kao i pristup sklopki limitatora radi ponovnog uključjenja nakon isključenja usljed reagovanja limitatora.
- (5) Svaki postupak plombiranja mora biti zabilježen uizveštaju o interno tehničkom pregledu priključka i mjernog mjesta , a potpisuju ga ovlašćena lica CEDIS-a i korisnik sistema.
- (6) Plomba mora biti postavljena na način da se onemogućući uticaj na mjerenje električne energije i/ili snage.

V ODRŽAVANJE MJERNIH MJESTA

Aktivnosti

Član 21

- (1) Održavanje mjernog mjesta obavlja CEDIS kao plansku aktivnost, u skladu sa planovima održavanja mjernih mjesta.
- (2) Pod održavanjem mjernog mjesta se podrazumijeva:
 - 1) kontrola mjernog mjesta,
 - 2) redovna ovjera brojila,
 - 3) zamjena mjerne opreme u slučaju neispravnosti,
 - 4) vanredna ovjera brojila, ako postoji sumnja u tačnost registrovanja,
 - 5) izmjешtanje mjernih mjesta na mjesto koje je dostupno za očitavanje i kontrolu.

Kontrola mjernog mjesta

Član 22

- (1) Kontrola mjernog mjesta obavlja se kao redovna i vanredna.
- (2) Redovna kontrola mjernog mjesta je svaka kontrola mjernog mjesta u skladu sa planovima održavanja mjernih mjesta i uključuje najmanje aktivnosti iz člana 23 ovih pravila.
- (3) CEDIS u skladu sa planovima redovne kontrole kontroliše ispravnost rada mjerne opreme na mjernim mjestima korisnika distributivnog sistema i rezultate kontrole upisuje u bazu podataka mjernog mjesta.
- (4) CEDIS prisustvuje i obavlja redovnu kontrolu na svim obračunskim i kontrolnim mjernim mjestima primopredaje električne energije sa prenosnim sistemom i elektroenergetskim sistemima susjednih zemalja, jednom godišnje.
- (5) CEDIS obavlja redovnu kontrolu na svim bilansnim mjernim mjestima za praćenje tokova energije i opterećenja transformatora u pripadajućoj mreži, u postrojenjima CEDIS-a, jednom u dvije godine.
- (6) CEDIS obavlja redovnu kontrolu poluindirektnih i indirektnih obračunskih mjernih mjesta korisnika sistema, jednom godišnje.
- (7) CEDIS obavlja redovnu kontrolu direktnih obračunskih mjernih mjesta najmanje jednom u periodu važenja tekuće ovjere brojila, definisane zakonodavstvom iz oblasti metrologije.
- (8) Vanredna kontrola mjernog mjesta je kontrola koja se sprovodi ako postoji sumnja u ispravnost mjernog mjesta, bez obzira da li je sumnju iskazao korisnik ili CEDIS. O aktivnostima koje se spovode tokom vanredne kontrole se odlučuje shodno indikacijama koje upućuju na prirodu neispravnosti mjernog mjesta a najmanje se sprovode aktivnosti iz člana 23 ovih pravila. Ako je vanredna kontrola izvršena na zahtjev korisnika, a korisnik sistema nije zadovoljan obimom i rezultatima izvršenih ispitivanja, može se obratiti organu uprave nadležnom za metrologiju radi ponovnog ispitivanja.

Aktivnosti prilikom kontrole mjernog mjesta

Član 23

- (1) U postupku redovne ili vanredne kontrole mjernog mjesta obavezne su sljedeće aktivnosti:
 - 1) Kontrolu važnosti i ispravnosti žigova - plombi organa uprave nadležnog za poslove metrologije i CEDIS-a na mjernoj opremi.
 - 2) Kontrolu oštećenosti kućišta brojila i mjernih transformatora, priključne kutije brojila i mjernih transformatora i drugih vidljivih oštećenja.
 - 3) Kontrolu veza ulaz - izlaz na priključnoj klemi brojila i mjernih transformatora.
 - 4) Kontrola ispravnog rada na uređajima za upravljanje tarifama
 - 5) Kontrolu linijskih i faznih napona na izlazu iz brojila i mjernih transformatora,
 - 6) Kontrolu lokalne i eksterne komunikacije sa brojilom,
 - 7) Kontrolu ispravnosti funkcionisanja mjernog uređaja ispitivanjem uređajem za ispitivanje tačnosti brojila na licu mjesta, odnosno u laboratoriji CEDIS, ako CEDIS ocijeni da je potrebno.
 - 8) Upisivanje podataka sa mjernog mjesta:

- a) brojila: stanje mjernih veličina u trenutku kontrole, tip, nominalni napon i struja, godina proizvodnje, proizvođač, žigovi-plombe, serijski broj, klasa tačnosti
- b) mjerni transformatori: prenosni odnos,
- c) limitator: nominalana vrijednost struje,
- d) priključak: tip i presjek priključnih kablova, nominalnu struju osigurača,
- f) datum i vrijeme kontrole,
- 9) Kod mjernih mjesta sa indirektnim i poluindirektnim mjerenjem u postupku kontrole mjerne opreme obavlja se i kontrola osigurača u mjernoj ćeliji.
- 10) Prilikom kontrole mjernog mjesta obavezno je poštovanje radnji propisanih članom 20 ovih Pravila.
- (2) Ukoliko se prilikom vanredne kontrole koriste prenosni uređaji za kontrolu tačnosti na mjernim mjestima neophodno je upisati podatke o tipu uređaja i izmjerene podatke dobijene ispitivanjem.
- (3) CEDIS odgovara za neispravnosti i štete koje su nastale isključivo kao posljedica kontrole

Zapisnik o kontroli mjernog mjesta

Član 24

- (1) O izvršenoj kontroli i eventualnim promjenama na mjernom mjestu na odgovarajućem obrascu sačinjava se zapisnik o kontroli mjernog mjesta i/ili zamjeni elemenata opreme mjernog mjesta, koji potpisuju ovlašćeni kontrolori CEDIS-a i korisnik sistema.
- (2) Krajnji kupac odnosno korisnik objekta krajnjeg kupca po pravilu prisustvuje kontroli mjernog mjesta ako je to moguće obezbijediti.
- (3) Ako krajnji kupac odnosno korisnik objekta krajnjeg kupca ne prisustvuje kontroli, CEDIS je dužan da mu dostavi zapisnik o kontroli mjernog mjesta.
- (4) CEDIS je dužan krajnjem kupcu odnosno korisniku objekta krajnjeg kupca omogućiti pristup mjernom mjestu.

Redovna ovjera brojila

Član 25

CEDIS je dužan da sačini plan redovne ovjere brojila i u skladu sa njim obezbijedi istu. Rokovi za ovjeru za različite vrste i tipove mjernih uređaja propisani su Zakonom kojim se uređuje oblast metrologije i pravilnikom kojim se uređuju rokovi redovnog ovjeravanja zakonskih mjerila.

Zamjena mjerne opreme u slučaju neispravnosti

Član 26

- (1) Korisnik sistema je dužan da obavijesti CEDIS o uočenim neispravnostima, nestanku brojila ili oštećenjima na mjernom mjestu, čim ih primijeti, odnosno kad smatra da postoje.
- (2) CEDIS je dužan da izlaskom na lice mjesta provjeri postojanje nepravilnosti iz stava 1 ovog člana u roku od 8 dana od dana prijema obavještenja. Ako CEDIS utvrdi postojanje nepravilnosti na opremi koja nije u vlasništvu korisnika sistema dužan je da preduzme odgovarajuće mjere kojima će obezbijedi ispravno mjerenje.
- (3) Ako CEDIS prilikom redovnih ili vanrednih kontrola utvrdi nepravilnosti na mjernoj opremi koja nije u vlasništvu korisnika sistema dužan je da preduzme odgovarajuće mjere kojima će obezbijedi ispravno mjerenje.
- (4) Ako CEDIS prilikom redovnih ili vanrednih kontrola utvrdi neispravnost mjerne opreme na mjernom mjestu, a ista je u vlasništvu korisnika sistema korisnik je dužan da bez odlaganja istu zamijeni.
- (5) Ako se utvrdi da kvar na opremi koja je u vlasništvu korisnika sistema ugrožava bezbjednost ili onemogućava ispravno evidentiranje utroška električne energije CEDIS će izvršiti isključenje korisnika sa distributivne mreže do otklanjanja kvara.
- (6) CEDIS je dužan da obavijesti korisnika sistema o svim smetnjama ili oštećenjima na mjernom mjestu smještenom u objektu CEDIS, i da preduzme mjere za njihovo otklanjanje.
- (7) CEDIS je dužan da u pisanoj formi obavijesti snabdjevača o svakoj promjeni na mjernom mjestu koja utiče na obračun utrošene električne energije i snage.
- (8) Snabdjevač je dužan da izvrši ispravku obračuna utrošene električne energije i snage, na osnovu ispravljenih podataka dostavljenih od CEDIS, i da o istom obavijesti krajnjeg kupca.

Izmještanje mjernih mjesta

Član 27

- (1) CEDIS je dužan napraviti godišnji plan izmještanja nedostupnih mjernih mjesta.
- (2) U skadu sa planom izmještanja CEDIS će mjerna mjesta koja su nedostupna za kontrolu i očitavanje izmjestiti na mjesto koje je dostupno za očitavanje i kontrolu.
- (3) Korisnik sistema može zahtijevati izmještanje mjernog mjesta, a CEDIS isto izmjestiti ukoliko je „mjerno mjesto nedostupno za očitavanje i kontrolu”, pod uslovom da postoje tehničke i pravne mogućnosti za realizaciju zahtjeva.
- (4) Mjerno mjesto korisnik može izmjestiti samo uz saglasnost CEDIS-a.
- (5) Nakon izmještanja mjernog mjesta iz st. 2), 3) i 4) ovog člana potrebno je izvršiti vanrednu kontrolu mjernog mjesta.

VI KOREKCIJA MJERNIH VELIČINA

Razlozi za korekciju mjernih veličina

Član 28

CEDIS je dužan da izvrši ispravku mjernih veličina za obračunski period, ako se kontrolom mjernog mjesta, ispitivanjem mjernog uređaja ili kontrolom obračuna utvrdi da je:

- 1) pogrešna obračunska konstanta mjernog mjesta,

- 2) pogrešno očitane vrijednost mjerne veličine
- 3) neispravan uređaj za upravljanje tarifnim vremenima
- 4) registrovanje električne energije na brojilu bilo netačno.

Korekcija kod pogrešne obračunske konstante

Član 29

Kada se utvrdi da je obračunska konstanta mjernog mjesta pogrešna vrši se ispravka obračunskih podataka prema ispravnoj obračunskoj konstanti.

Korekcija kod pogrešno očitanih mjernih veličina

Član 30

Ukoliko se utvrdi da su pogrešno očitane mjerne veličine iste se koriguju tačnim mjernim veličinama, ukoliko je to moguće, a ako nije moguće korekcija tačnim mjernim veličinama vrši se korekcija procijenjenim mjernim veličinama u skladu sa članom 33.

Korekcija u slučaju kada je neispravan uređaj za upravljanje tarifnim vremenima

Član 31

- (1) Kada se utvrdi da uređaj za upravljanje tarifama nepravilno radi ili da neko vrijeme nije obavljao svoju funkciju, ukupno registrovana električna energija za taj obračunski period raspoređuje se u istom odnosu ostvarenih vrijednosti po tarifama u odgovarajućem periodu prethodne godine kad je registrovanje bilo ispravno. U slučaju da registrovanje električne energije iz prethodne godine nije bilo ispravno ukupno registrovana električna energija za taj obračunski period raspoređuje se u istom odnosu ostvarenih vrijednosti po tarifama u odgovarajućem prethodnom periodu svih kupaca iz kategorije potrošnje kojoj kupac pripada.
- (2) Ukoliko se radi o novom kupcu za kojeg ne postoje podaci iz istog perioda prethodne godine, ukupno registrovana električna energija za taj obračunski period raspoređuje se u istom odnosu ostvarenih vrijednosti po tarifama u odgovarajućem prethodnom periodu svih kupaca iz kategorije potrošnje kojoj kupac pripada.

Korekcija u slučaju kada je netačno registrovanje električne energije na mjernom mjestu

Član 32

- (1) Kada se ispitivanjem utvrdi da je mjerni uređaj imao grešku veću od klase tačnosti vrši se korekcija prekomjerno registrovane ili neregistrovane električne energije i snage, proračunom, gdje god je to moguće, ukoliko nijemoguće izvršiti proračun vrši se procjena u skladu sa članom 33.
- (2) Kada se utvrdi da brojilo u određenom periodu zbog tehničke neispravnosti nije registrovalo električnu energiju u tarifnim registrima, a da je ispravno registrovalo dijagram opterećenja, isti će se iskoristiti za obračun električne energije. Kada se utvrdi da brojilo u određenom periodu zbog tehničke neispravnosti nije registrovalo električnu energiju u tarifnim registrima, a nije ispravno registrovalo dijagram opterećenja, vrši se procjena u skladu sa članom 33.
- (3) Ukoliko mjerni uređaj nije registrovao ili je pogrešno registrovao utrošenu električnu energiju i snagu vrši se procjena u skladu sa članom 33.
- (4) Ukoliko mjerne veličine nijesu pravilno registrovane zbog tehničke greške na mjernim transformatorima ili na pomoćnoj mjernoj opremi korekcija mjernih podataka se vrši proračunom na osnovu dostupnih podataka kad god je to moguće, a ako proračun nije moguće izvršiti na osnovu dostupnih podataka vrši se procjena u skladu sa članom 33.

Procjena neregistrovane ili prekomjerno registrovane električne energije i snage

Član 33

- (1) Ukoliko je nastala greška u mjernim veličinama a iste nije moguće korigovati tačnim mjernim veličinama ili proračunom, izvršiće se procjena prema:
 - 1) mjernim veličinama u istom periodu prethodne godine kada je registrovanje bilo ispravno, ili
 - 2) mjernim veličinama u prethodnom obračunskom periodu, ili
 - 3) mjernim veličinama u prvom obračunskom periodu nakon dovođenja mjernog mjesta u ispravno stanje, ili
 - 4) tipskom profilu opterećenja, kada se ustanovi ili
 - 5) uslovima utvrđenim u saglasnosti za priključenje, ugovoru o priključenju ili ugovoru o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju.
- (2) Procjena greške iz stava 1 ovog člana će se obaviti prioritarno na način iz tačke 1, a ako to nije moguće onda na način iz tačke 2 itd.

Period za koji se vrši korekcija mjernih veličina

Član 34

- (1) Korekcija neregistrovane ili prekomjerno registrovane električne energije, prema čl. 29,30,31 i 32 ovih pravila, se vrši za period od nastanka greške, ako se može tačno utvrditi, do trenutka otklanjanja, a najviše za period od šest mjeseci.
- (2) Proračun ili procjena neregistrovane ili prekomjerno registrovane električne energije i snage, prema čl. 29,30,31 i 32 ovih pravila, ako se period nastanka greške ne može tačno utvrditi, će se izvršiti za period od najviše šest mjeseci.

VII KORIŠĆENJE ELEKTRIČNE ENERGIJE BEZ ILI MIMO USLOVA PROPISANIH SAGLASNOŠĆU ZA PRIKLJUČENJE, UGOVORA O PRIKLJUČENJU, ILI UGOVORA O IZGRADNJI INFRASTRUKTURE ZA PRIKLJUČENJE I PRIKLJUČENJU, ODNOSNO UGOVORA O SNABDIJEVANJU.

Pristup mjernom mjestu

Član 35

- (1) Ako korisnik sistema uskrati ili onemogućiti ovlaštenim licima CEDIS pristup mjernim ili zaštitnim uređajima radi očitavanja, provjere ispravnosti, zamjene, izmještanja ili preduzimanja drugih radnji u funkciji mjerenja propisanih ovim pravilima, CEDIS pokreće postupku skladu sa zakonom.
- (2) U slučaju iz stava 1 ovog člana CEDIS izmješta mjereno mjesto korisnika sistema, tako da pristup istom bude moguć.

VIII NAČIN PRIKUPLJANJA MJERNIH I DRUGIH PODATAKA NA MJERNOM MJESTU

Prikupljanje mjernih podataka

Član 36

- (1) CEDIS je zadužen za prikupljanje mjernih i drugih podataka sa obračunskih mjernih mjesta i vlasnik je istih.
- (2) CEDIS je dužan da preduzme sve potrebne mjere radi blagovremenog prikupljanja mjernih i drugih podataka.
- (3) CEDIS prikuplja mjerne i druge podatke:
 - 1) neposrednim očitavanjem direktno sa brojila i
 - 2) daljinskim očitavanjem brojila.
- (4) Neposredno očitavanje brojila obavlja se:
 - 1) vizuelnim putem i prenosom podataka u čitačku listu,
 - 2) vizuelnim putem i prenosom podataka u namjenske uređaje za pohranjivanje i prenos mjernih podataka.
 - 3) kod elektronskih brojila koja to omogućavaju neposredno očitavanje i pohrana podataka se vrši konekcijom brojila sa namjenskim uređajem za pohranjivanje i prenos mjernih podataka.
- (5) Mjerni podaci očitani neposrednim očitavanjem, u daljoj obradi imaju status kao i daljinski očitani mjerni podaci.
- (6) U slučaju direktnog ili daljinskog pristupa mjernim podacima, pristup opremi obračunskog mjernog mjesta mora biti zaštićen posebnim lozinkama i sigurnosnim kontrolama i to prema nivoima pristupa:
 - 1) čitanje mjernih podataka,
 - 2) promjena vremena i datuma,
 - 3) postavke komunikacijskih parametara.
 - 4) programiranje mjernih uređaja, postavljanje tarifnih programa i ostalih funkcija,

Period prikupljanja podataka

Član 37

- (1) Obračunski period je mjesec dana, osim ako ugovorom o priključenju ili ugovorom o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju, kao i ugovorom o snabdijevanju nije drugačije definisano.
- (2) Mjesečno očitavanje brojila daljinskim putem počinje svakog prvog u mjesecu u 00:00 sati, a završava najkasnije petog u mjesecu do 18:00 sati za prethodni mjesec.
- (3) Mjesečno očitavanje brojila neposrednim putem vrši se posljednjih pet dana za tekući mjesec, osim za brojila koja automatski snimaju obračunska stanja.
- (4) Brojila koja automatski snimaju obračunska stanja očitavaju se od prvog do trećeg u mjesecu, pri čemu se očitavaju mjerni podaci memorisani na poslednji dan u mjesecu u 24:00 za prethodni mjesec.
- (5) CEDIS je dužan da izvrši vanredno očitavanje brojila na zahtjev snabdijevača/korisnika sistema u bilo kom trenutku u toku obračunskog perioda.

Vanredno očitavanje se obavlja zbog odjave/prijave kupca, promjene ugovora o snabdijevanju, kontrole brojila ili promjene snabdijevača od strane kupca.
- (6) Mjerni podaci sa vanrednog očitavanja CEDIS dostavlja snabdijevaču u elektronskoj formi.
- (7) Očitavanje brojila vrši ovlašćeno lice CEDIS-a, koje na zahtjev korisnika sistema identitet dokazuje službenom legitimacijom.
- (8) Korisnik sistema je dužan da omogući ovlašćenom licu CEDIS-a pristup mjernom mjestu, radi očitavanja brojila.
- (9) Ukoliko ovlašćeno lice CEDIS-a nije bilo u mogućnosti da očita brojilo, korisnik mreže dužan je, u roku navedenom u obavještenju ovlašćenog lica, dostaviti CEDIS-u podatke o stanju brojila.

Procjena potrošnje usled neočitivosti

Član 38

- (1) Ako iz bilo kog razloga nije izvršeno mjesečno očitavanje brojila, CEDIS vrši procjenu potrošnje prema:
 - 1) ostvarenoj potrošnji u istom periodu prethodne godine,
 - 2) prema tipskom profilu opterećenja, kada se isti ustanovi ili na način i prema uslovima propisanim saglasnošću za priključenje, ugovorom o priključenju, ili ugovorom o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju, odnosno ugovorom o snabdijevanju.
- (2) Procjena potrošnje iz stava 2 ovog člana se obavlja prioritarno na način iz tačke 1 ovog člana, a ako to nije moguće onda na način iz tačke 2.
- (3) Ako CEDIS-u nije bilo omogućeno očitavanje brojila u tri uzastopna redovna očitavanja, CEDIS će postupiti na način propisan članom 35 ovih pravila.
- (4) Za objekte koji se koriste samo povremeno ili privremeno CEDIS u saradnji sa nadležnim snabdijevačem reguliše način očitavanja posebnim ugovorom.
- (5) Poravnanje očitavanja se vrši prvog narednog mjeseca nakon što CEDIS-u omogući pristup mjernom mjestu.

Samoočitavanje

Član 39

- (1) CEDIS može krajnjem kupcu iz kategorije domaćinstvo ugovorom o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju na distributivni sistem omogućiti da sam očitava brojilo i podatke o utrošenoj električnoj energiji dostavlja redovno mjesečno, posljednjih 5 dana u mjesecu.
- (2) Kupac iz stava 1 ovog člana je dužan da najmanje jednom u šest mjeseci omogući provjeru tačnosti dostavljenih podataka, na način što će ovlašćeno lice CEDIS-a neposredno očitati brojilo.
- (3) Ako kupac nije CEDIS-u dostavio očitavanje brojila, CEDIS postupa u skladu sa članom 38 ovih pravila, (4) Ukoliko kupac nije dostavio podatke za tri uzastopna redovna očitavanja gubi pravo na samoočitavanje brojila.

IX NAČIN OBRADE, PRENOSA I ARHIVIRANJA MJERNIH PODATAKA

Verifikacija mjernih podataka

Član 40

- (1) CEDIS je odgovoran za provjeru i potvrdu tačnosti prikupljenih mjernih podataka, i procjenu mjernih podataka koji nedostaju.
- (2) Provjera mjernih i drugih podataka obuhvata:
 - 1) provjeru identifikacije obračunskog mjernog mjesta,
 - 2) provjeru cjelovitosti prikupljenih podataka,
 - 3) upoređenje prikupljenih podataka sa podacima iz prethodnih obračunskih perioda,
 - 4) pregled i analizu prikupljenih alarma stanja mjerne opreme.
- (3) Provjera identifikacije obračunskog mjernog mjesta obuhvata provjeru broja brojila.
- (4) Provjera cjelovitosti prikupljenih mjernih podataka za potrebe obračuna obuhvata upoređenje broja i vrste prikupljenih mjernih podataka sa bazom podataka.
- (5) Ako prikupljeni mjerni podaci za potrebe obračuna nijesu cjeloviti, CEDIS je dužan da do isteka petog u mjesecu izvrši ponovni pokušaj očitavanja, neposrednim putem.
- (6) U postupku provjere mjernih podataka utvrđuje se tačnost mjernih podataka za potrebe obračuna.
- (7) Ako prikupljeni mjerni podaci za potrebe obračuna nijesu tačni, CEDIS je dužan do šestog u mjesecu organizovati ponovno očitavanje.

Čuvanje mjernih podataka

Član 41

Mjerni podaci čuvaju se u bazi podataka mjernog mjesta koja sadrži:

- 1) podatke o korisnicima sistema,
- 2) podatke iz ugovora o priključenju ili ugovora o izgradnji infrastrukture za priključenje i priključenju,
- 3) podatke iz ugovora o snabdijevanju,
- 4) podatke za kontakt sa korisnikom,
- 5) jedinstvene oznake mjernog mjesta (POD),
- 6) brojeve saglasnosti za priključenje,
- 7) odobrene priključne snage,
- 8) ostale opšte podatke,
- 9) podatke o mornoj opremi: nazive proizvođača, tirove, serijske brojeve, godine proizvodnje, godine ovjere, klase tačnosti, nominalne i maksimalne vrijednosti, prenosne odnose mjernih transformatora, podatke o podešenim parametrima uređaja, tipske oznake mjernih uređaja i ostale podatke,
- 10) podatke o komunikacionoj opremi,
- 11) podatke o provjeri i kontroli opreme na mjernom mjestu,
- 12) mjerne podatke za svaku mjernu veličinu i za svako redovno i vanredno očitavanje,
- 13) podatke o ovlašćenjima za pristup mjernim podacima.

Baza podataka

Član 42

- (1) Baza podataka mjernog mjesta mora omogućiti:
 - 1) evidenciju mjernih mjesta,
 - 2) obradu prikupljenih mjernih podataka,
 - 3) provjeru i potvrdu tačnosti mjernih podataka,
 - 4) označavanje proračunatih i procijenjenih mjernih podataka,
 - 5) dostupnost i prenos mjernih podataka.
- (2) Mjerni podaci sastoje se od svih izmjerenih i procijenjenih i iz njih izračunatih vrijednosti.
- (3) Svaki mjerni podatak u bazi ima odgovarajuću oznaku načina prikupljanja.
- (4) Ručni unos podataka u bazu i promjene obavljaju ovlašćeni zaposleni CEDIS a svaka unesena promjena sadrži i informaciju o vremenu i datumu unošenja i licu koje ju je unijelo.
- (5) Smještanjem podataka u bazu podataka mjernog mjesta, potvrđuje se njihova tačnost i oni postaju obračunski mjerni podaci.
- (6) Svi podaci iz baze podataka o mjernom mjestu čuvaju se trajno.

Analiza i upotreba mjernih podataka

Član 43

Podaci dobijeni iz baze podataka mjernog mjesta takođe predstavljaju osnovu za:

- 1) bilans izmjerenih protoka električne energije na svim ulazima, odnosno izlazima sa distributivne mreže, specificiran po mjernim mjestima i naponskim nivoima,
- 2) prognozu vršne snage,
- 3) prognozu potrošnje električne energije,
- 4) planiranje razvoja distributivne mreže,
- 5) fakturisanje predate električne energije i usluge korišćenja sistema, obračun odstupanja u skladu sa pravilima o radu tržišta električne energije i fakturisanje drugih transakcija na tržištu električne energije korisnicima distributivnog sistema,
- 6) razvoj pratećih sistema,
- 7) proračune ili prognoze koje se baziraju na razmijenjenoj električnoj energiji preko distributivne mreže,
- 8) izradu energetskog i finansijskog bilansa,
- 9) utvrđivanje relevantnih ukupnih količina gubitaka električne energije u distributivnoj mreži ili djelu distributivne mreže i sopstvene potrošnje distributivnog sistema.

Upravljanje mjernim podacima

Član 44

- (1) CEDIS je odgovoran za upravljanje prikupljenim i provjerenim mjernim podacima.
- (2) Upravljanje mjernim podacima podrazumijeva:
 - 1) arhiviranje i čuvanje mjernih podataka,
 - 2) procjenu greške i zamjenu mjernih podataka (za slučaj utvrđenog kvara ili neispravnosti opreme ili za slučaj greške mjerenja veće od dopuštene, za slučaj pogrešnog očitavanja i ostale slučajeve kad dođe do unosa netačnih ili nepotpunih podataka),
 - 3) obradu potvrđenih mjernih podataka,
 - 4) osiguranje dostupnosti određenih mjernih podataka radi obračuna,
 - 5) osiguranje dostupnosti mjernih podataka radi analize, planiranja i drugih potreba.

Dostavljanje mjernih podataka

Član 45

- (1) Prikupljeni i obrađeni podaci sa mjernih mjesta se licima iz člana 123 stav 4 Zakona dostavljaju u pisanom i/ili elektronskom obliku.
- (2) Pristup mjernim podacima odnosi se na automatsku dostavu raspoloživih mjernih podataka za obračunska mjerna mjesta, elektronskim putem, uz neophodni stepen zaštite podataka.
- (3) Pravila i uslovi pristupa mjernim podacima uređuju se ugovorom između CEDIS i korisnika mjernih podataka.

Rok za usklađivanje akata

Član 46

CEDIS je dužan da uskladi tehničke preporuke kao i ostale akte CEDIS sa odredbama ovih pravila, najkasnije u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovih pravila.

X ZAVRŠNE ODREDBE

Prestanak važenja pravila

Član 47

Danom stupanja na snagu ovih pravila prestaju da važe Pravila mjerenja u distributivnom sistemu električne energije ("Službeni list CG" broj 7/17).

Stupanje na snagu

Član 48

Ova pravila stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 37295

Podgorica, 19. novembra 2021. godine

Predsjednik,
Rajko Radošević, dipl.el.ing. s.r.

1717.

Na osnovu člana 8 stav 2 Odluke o osnivanju Javne ustanove Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva („Službeni list RCG”, broj 26/95 i „Službeni list CG”, broj 26/08), Vlada Crne Gore je, dana 3. decembra 2021. godine, bez održavanja sjednice, na osnovu pribavljenih saglasnosti većine članova Vlade, donijela

R J E Š E N j E
O RAZRJEŠENJU PREDsjedNICE I DVIJE ČLANICE UPRAVNOG ODBORA
ZAVODA ZA UDŽBENIKE I
NASTAVNA SREDSTVA

Razrješavaju se predsjednica i dvije članice Upravnog odbora Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva, zbog isteka mandata i to:

- Bojana Martinović, predsjednica,
- Zoja Bojanić Lalović, članica i
- Fatima Mehović, članica.

Broj: 04-6423/2

Podgorica, 3. decembra 2021. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
prof. dr **Zdravko Krivokapić**, s.r.

1718.

Na osnovu člana 8 stav 2 Odluke o osnivanju Javne ustanove Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva („Službeni list RCG”, broj 26/95 i „Službeni list CG”, broj 26/08), Vlada Crne Gore je, dana 3. decembra 2021. godine, bez održavanja sjednice, na osnovu pribavljenih saglasnosti većine članova Vlade, donijela

R J E Š E N j E
O IMENOVANJU PREDsjedNIKA I DVA ČLANA UPRAVNOG ODBORA
ZAVODA ZA UDŽBENIKE I
NASTAVNA SREDSTVA

Imenuju se predsjednik i dva člana Upravnog odbora Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva, i to:

- Mimir Đurišić, predsjednik
- Anđa Krunić, specijalista srpskog jezika i južnoslovenske književnosti, članica i
- Bojan Jevrić, profesor crnogorskog jezika i južnoslovenske književnosti član.

Broj: 04-6424/2

Podgorica, 3. decembra 2021. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
prof. dr **Zdravko Krivokapić**, s.r.